

Tudi takšni smo

Postaje Ljudske milice v kranjski občini so leta 1962 zabeležile in predlagale v upravno kazenski postopek 729 kršivcev določil Zakona o prekrških zoper javni red in mir, kar predstavlja 1,45 odst. prebivalcev občine. V primerjavi z letom 1961 je to za 10% več. Lani pa so postaje Ljudske milice predlagale v upravno kazenski postopek 597 kršivcev.

Najpogostejši prekrški:

Na prvem mestu so pretepi, prepiri in nespodobno vedenje na javnem prostoru. Teh prekrškov so predlanskim registrirali 250, lani pa 230 (38,4 % vseh registriranih kršivcev).

Zaradi groženj z nevarnim orodjem in zaradi povzročenih lažjih ali težjih telesnih poškodb v pretepu in prepiru so postaje LM lani predlagale v kazenski postopek 55 storivcev, predlanskim pa 62. Posest in uporaba hladnega orožja (boksarjev, nožev itd.) je postala že hud problem. Zakon o orožju bo glede te vrste orožja dopolnjen.

Hrup in ropot, prepir in vpitje, to so prekrški, ki pridejo na tretje mesto. Motijo nočni mir in počitek občanov. Ta vrsta prekrška se običajno dogaja v lokalih, pred njimi in na cestah. Postaje LM so lani predlagale v kazenski postopek zaradi tega prekrška 167 občanov, leta 1962 pa 200.

Problematični so predvsem kronični alkoholiki. Občinski upravni organ ima registriranih 45, postaje LM pa 30 takih, ki so v vinjenem stanju zelo nasilni in ki so običajno tudi udeleženi v pretepih. Zaradi tega so bili v zadnjih letih že po večkrat upravno kaznovani.

Sledijo prekrški zaradi delomrzništva, klateštva ter beračenja, igre na slepo srečo in nedovoljenega krošnjarenja.

NENEHNO NARAŠCANJE PREBIVAVSTVA POSTAVLJA PRED NAS TEŽKO NALOGO, KAKO ZAGOTOVITI OGROMNI MNOZICI LJUDI VSE, KAR POTREBUJE ZA NORMALNO ŽIVLJENJE: HRANO, DOVOLJ PROSTORA ZA STANOVANJE IN GIBANJE, ČE BO ŠTEVILO NARAŠČALO TAKO HITRO KOT NARAŠČA SEDAJ, KO PRIDE NA KVADRATNI KILOMETER PRIBLIŽNO 130 OSEB, JIH BO ČEZ 200 LET NA KVADRATNI KILOMETER ŽE 6500. V TEM PRIMERU BI STALE ČEZ 200 LET HISA NA HISI IN MESTO NA MESTU. TRAVE IN POLJ SPLOH NE BI BILO. IN KJE BOMO DOBILI HRANO ZA VSE TE LJUDI, KO VEMO, DA JE ŽE DANES DVE TRETJINI VSEGA PREBIVAVSTVA LACNIH ALI PA PODHRANJENIH? ALI BO ZA LJUDI POMENILA KAPLJA MLEKA TOLIKO, KOT ŽE DANES POMENI ZA KONGOSKE OTROKE, ALI PA PEST RIZA TOLIKO KOT POMENI KITAJCEM? S PREUSMERITVIJO KULTUR IN IZKORISCANJEM SE NEOBDELANIH POVRŠIN BO ZNANOSTI PRAV GOTOVO USPELO REŠITI PROBLEM, KI SO GA RESEVALE IN GA NA AZIJSKEM KONTINENTU ŠE REŠUJEJO LAKOTA, KUGA, EPIDEMIJE, VELIKA UMRLJIVOST NOVOROJENČKOV IN VOJNE.

Predlog statuta občine Kranj ima v 56. členu tole določilo:

»Načrti gospodarskega in družbenega razvoja, ki jih je sprejela občinska skupščina, so obvezni za vse delovne in druge organizacije in občane.«

Isto je na javni tribuni o kulturi v osnutku družbenega plana občine Kranj hotel povedati tudi podpredsednik Edgar Vončina, ko je — malce nerodno — rekel:

»Potem, ko skupščina nekaj sprejme, se diskutirati ne da več!«

Čeprav izzveni zadnja formulacija morda preveč avtoritativno in nedemokratično (kajti diskutirati se da tudi še po sklepu skupščine, čeprav navadno za vogali in v oštarijah, pa seveda največkrat brez koristi), oba citata jasno nakazujeta potrebo po temeljitem obravnavanju posameznih vprašanj in problemov pred vsemogočnim in za vse ter povsod veljavnim »žegnom« skupščine. Bistvo takih obravnav pa ni le informiranje občanov, ampak možnosti vplivanja na posamezne sklepe, odloke, družbeni plan itd. Družbeni plan npr.

TRIBUNE

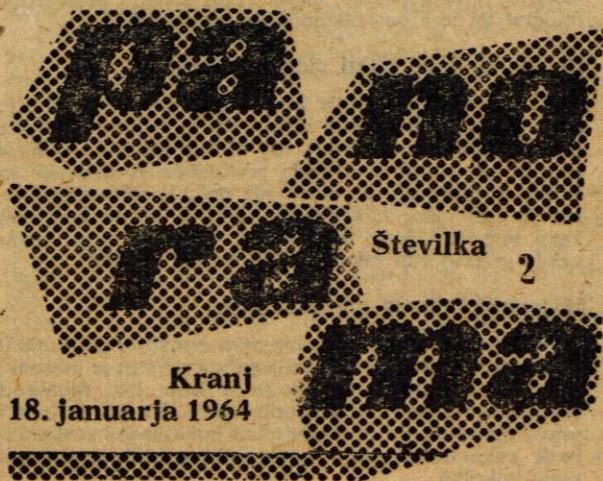
naj bi bil plod hotenj in želja vseh občanov, ne pa le odbornikov skupščine kot predstavnikov občanov.

To je bil občinskemu odboru Socialistične zveze vodilni motiv za organiziranje javnih tribun o posameznih poglavitih osnutka družbenega plana kranjske občine. Če bi zdaj, ko so za nami, govorili o uspehu teh tribun, bi lahko rekli, da so uspele in da niso.

Uspele so, ker je to začetek temeljitejših obravnav zainteresiranih občanov o osnutku plana; ker je bilo udeležencev več kot so pričakovali; ker smo le slišali nekaj koristnih predlogov za izboljšanje osnutka plana; ker je to resnejši poskus in prizadevanje Socialistične zveze, da za probleme (in dileme), ki tarejo nas vse, ki so za nas vse važni in ki jih kritiziramo (in — bolj redko sicer — tudi hvalimo) zainteresira vse občane, da bodo ti prispevali tudi svoj delež k reševanju; ker imajo taka prizadevanja in poskusi (ki so včasih plahi, tako plahi, da jih sploh ne opazimo) edini cilj, da izboljšajo ali celo spravijo v življenje naš samoupravni sistem, ki v občinski samoupravi še vse prevečkrat zaškriplje v akordih kimanja in soglasnega dviganja rok (namesto v akordih govorjene, pa kritične besede).

Tribune niso uspele, ker to še niso bile res tribune občanov, vseh tistih, ki bi lahko in ki bi morali (prelistajmo novo ustavo!) o vsaki stvari, ki jih neposredno, pa tudi posredno zadeva, razpravljati, dati svoje resnično mnenje, tudi tisto ki ga prej ali pozneje slišimo v gostilnah; ki bi morali, seveda v skladu z realnimi možnostmi, poskušati vplivati na politiko občine in krajevnih skupnosti. Tribune so premalo razpravljale o bistvenih vprašanjih vse naše politike v letu 1964 in naše dosedanje politike, vse preveč pa v obroblih, pogosto nepomembnih vprašanjih. Če upoštevamo to, je uspeh le navidezen, je demokratičnost v tem in takih primerih le lep izraz za goro nepomembnih besed in za debelo mapo zapisnikov z bolj ali manj znanimi »predlogi« in mnenji. Dve resnici — ena za javnost in ena zase — ne koristita ne nam in še manj našemu samoupravnemu sistemu, sta pa brez dvoma rezultat in značilnost tudi našega časa. Samoupravni sistem bolj kot katerikoli drugi zahteva kritičnost, realna izhodišča, borbo mnenj. In zato eno, za vse ali vsaj za večino sprejemljivo in možno resnico. Socialistična zveza kot najširša tribuna občanov je poklicana, da pokaže v tej smeri več prizadevanj.

A. Triler

»Izpit zrelosti«

Naša cestna pojdetja ga v sredo niso napravila (kot že večkrat doslej ne). Pole dica, ki je nastopila v zgodnjih dopoldanskih urah (pred deveto), je bila kriva številnim nesrečam in zastojem v prometu, cesto od Jeperce proti Kranju pa so posipali že ob pol dveh popoldne!!!

SKORAJ DEVETNAJST let po vojni je prišlo v Zahodni Nemčiji do prve večje sodne obravnave zoper nacistične zločince v taborišču Auschwitz. V tem času smo bili priča velikih sojenj nacističnih zločincev, ki pa so jih sodili drugi narodi. Prvič se sedaj v povojnem nemškem pravosodju srečujemo z veliko obtožbo in sodbjo, ki jo bodo izrekli nemški sodniki zoper nacistične zločince. Kakšna bo ta sodba: pravična ali pristranska?

ČRNI zid

Klobčič se razpleta

DO FRANKFURTSKEGA sojenja je prišlo po čudnem naključju. Leta 1945 je nekdanji jetnik v taborišču Auschwitz Emil Vulkan prišel slučajno do listin, ki so jih hranili v esesovskih arhivih. Pri požigu tega arhiva je nekaj listov ostalo nepoškodovanih. Trinajst let pozneje je Emil Vulkan sprožil s temi dokazi največji sodni postopek proti nacističnim zločincem v Zahodni Nemčiji. V Frankfurtu so postavili na zatožno klop 22 zločincev iz taborišča Auschwitz. Okoli 350 prič bodo zaslišali in računajo, da bo sojenje trajalo najmanj šest mesecev. Po nürnberškem in jeruzalemskem sojenju je to prav gotovo tretja največja obravnava zoper nacistične zločince.

Gradivo za frankfurtsko sojenje so zbirali dve leti trije mladi nemški pravniki. V tem času so zaslišali 1.300 prič z vseh koncev sveta. Gradivo, ki so ga zbrali s številnimi zasliševanji obsega 17.000 tipkanih strani. Obtožnica, ki so jo prebrali obtožencem, pa obsega 700 strani.

Skrivališče zločincev

Sodišče je ugotovilo, da vseh, ki imajo krvave roke z zločini v Auschwitzu, ne bodo mogli postaviti na zatožno klop. Zato so izbrali med njimi največje krvnike. Zadnji upravnik taborišča Auschwitz Richard Baer, ki ga obtožnica bremeni hudih zločinov, se je po vojni zaposlil kot gozdni delavec z izmišljenim imenom Karl Neumann. Lani je umrl v preiskovalnem zaporu. Tudi ostalih 23 zločincev iz taborišča še niso našli. Nekateri med njimi so v povojnem času živeli mirno naprej, kot da niso napravili velikih hudodelstev. SS — Hauptsturmführer Robert Mulka, desna roka upravnika taborišča Hössa, ki je bil prava zver, je po vojni napredoval v Hamburgu za izvoznega trgovca, obtoženi Wilhelm Bo-

ger, ki se je v taborišču odlikoval s svojimi streli v tilnik, je mirno vodil svojo trgovino v Hemmingenu, Klaus Dylewski je v Hildenu risal načrte, Gerhard Neubert pa si je služil kruh celo v nemški vojski.

Kaj imajo zločinci na vesti

Obtoženi so bili orodje nacističnih hudodelstev. Pogosto tudi sami niso štedili svojega deleža, da bi množično uničevanje in pokole dosledno in natančno izpeljali. Obtoženemu Wilhelmu Bogerju obtožnica očita, da je izumil posebno napravo za uničenje. Na tej napravi so zgubili življenje mnogi jetniki. Boger, Stark, Broad in Dylewski so bili odgovorni za ureditev zaklonašča smrti. Po posebnem postopku so izbrali jetnike in jih postavili ob črni zid. Streljali so jih z malokalibersko puško. Po vsakem umoru so morali jetniki obtoženemu Starku pri-

Sojenje nacističnim zločincem v Frankfurtu

nesti vodo, da si je umil roke. Obtoženi Oswald Kaduk je imel posebno metodo ubijanja. Najprej je žrtev pretepel do nezvesti. Potem ji je na vrat položil palico, na katero je stopil z nogami. Stal je tako dolgo na njej, dokler jetnik ni izdihnil. Na ta način je Kaduk umoril na desetine jetnikov. Kadukovo priznanje na zaslišanju je bilo splošno za vse zločince, ki sedijo na zatožni klopi v Frankfurtu: »Priznam, da sem bil stekel pes. Ze večkrat sem razpravljal s svojimi prijatelji, da je bilo taborišče prava sramota.«

Prav je, da je prišlo do sojenja v Frankfurtu. Sprašujemo pa se vendarle upravičeno, zakaj je prišlo do sojenja tako pozno? Ali je morda nemška javnost šele sedaj pripravljena, da spozna vso resnico o nacističnih zločinih iz prve roke?

REKLI SO...

»AVSTRIJCI so sposobni, da vedno živijo v kompromisnih situacijah.«

I. Winkler,
univerzitetni
profesor

»POLJAKI smo za zapad vzhodnjaki, za vzhod pa zapadnjaki.«

Stanislav Jeřl,
poljski satirik

»TUJ DELAVEC pride v Švico z glavo in rokama, srce pa pusti vedno doma.«

Karel Schneltzer,
švicarski
advokat

»NE VERJAMEM, da je zvezna republika Nemčija nerazvita. Toda verjamem, da je njena televizija v razvoju.«

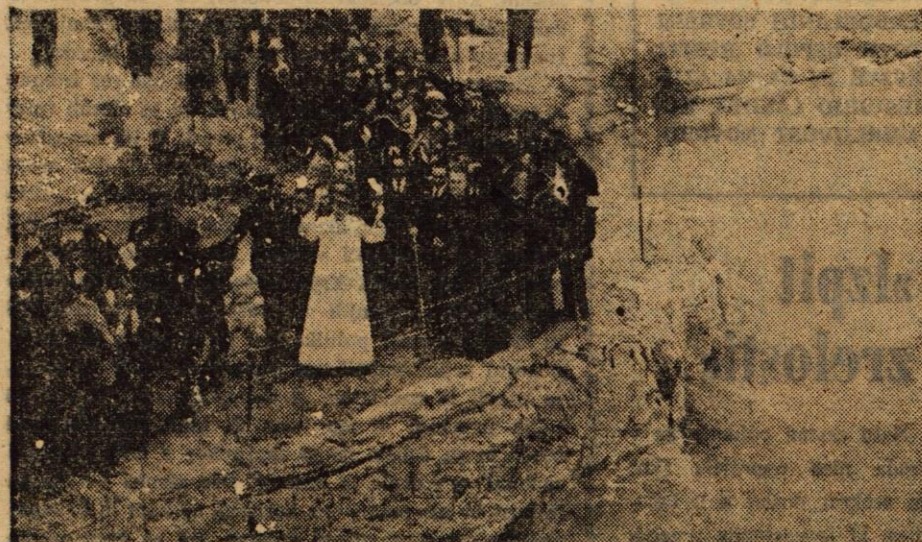
H. K. Settom,
zahodnonemški
minister
za promet

»ZALJUBLJENI Italijani je podoben cirkusu, kje imajo ognjemet.«

Laura Betti,
italijanska
igravka

»AMERIKANCI tretje generacije so ljudje, ki materinščini govorijo samo še v snu.«

G. Hederhot,
ameriški
sociolog

SPREJEM, KI GA JE DOŽIVEL PAPEŽ PAVEL VI., KO JE POTOVAL PO KRAJIH, KI JIH OMENJA BIBLIJA, JE BIL NADVSE PRISRČEN. NA SLIKI GA VIDIMO NA OBRČUJU REKE JORDAN. VES SVET JE Z VELIKIM ZANIMANJEM SPREMLJAL PAPEŽEVO POT, SAJ JE TO PRVI PAPEŽ, KI JE PO 500 LETIH ZAPUSTIL SVOJO PRENTOLNICO — RIM, IZ RIMA SO PO VRNITVI SPOROČILI, DA BO PAPEŽ KMALU OBISKAL TUDI VELIKO BRITANIJO.

Namesto revolverja je potegnil fotografski aparat

TURINSKEMU FOTOGRAFU se še ni posrečilo napraviti tako uspele fotografije, kot je bila slika tatov, ki se vlomili v njegovo delavnico. Fotograf je spal v majhni sobici za delavnico, ko so ga prebudili sumljivi šumi. Prestrašen ni pograbil revolverja, temveč je vzel fotografski aparat. Zablistalo se je in močna svetloba je spravila vlomivce v tako paniko, da so takoj zbežali, presenečen fotograf pa je s posnetkom odšel na policijo.

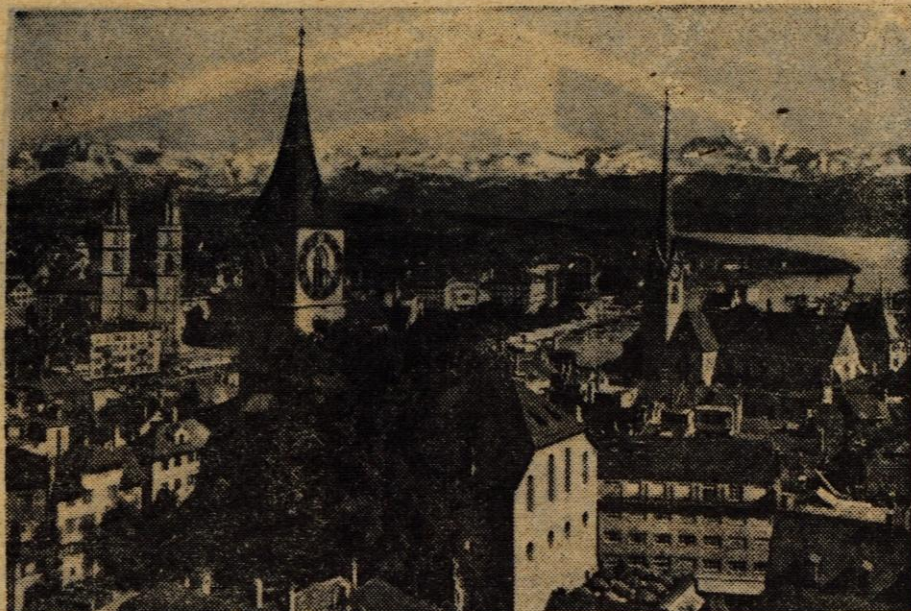
De Gaulle noče imeti viceprezidenta

Po umoru predsednika ZDA Johna Kennedyja je njegovo mesto takoj prevzel viceprezident Johnson. V Franciji so se pričeli spraševati, kaj bi bilo pri njih, če bi se zgodilo kaj podobnega. Toda predsednikovi najbližji sodelavci so povedali, da de Gaulle noče imeti namestnika, ker je zanj namestnik človek, ki bi ga vedno spraševal, kako se počuti, kako je spal ipd. Noče, da bi ga vedno nekdo spremljal in čakal, kdaj se bo kaj zgodilo.

Materinski ponos petdesetletne

»Cocky« petdesetletna papagajka upokojenega mizarja v Avstraliji je izvalila iz kokošjega jajca, ki ga je podstavil gospodar, piščanca. »Cocky« je iz letav leto čakala in potrpežljivo sedela na umetnih jajcih. Brown ji je pripravljal presenečenje in ji podstavil kokošje jajce. »Cocky« se je pokazala kot izvirna mati, ki je skrbela za svojo malo kokoško.

Preko Alp in Dolo mitov

Zürich — največje mesto v Švici

Na pot

JESENSKO jutro se je komaj prebujalo, ko je avtobus turističnega podjetja Kompas začrtal prve kilometre. Še zadnji pogled na Bled in Karavanke obsijane od jutranjega sonca, in avtobus je že brzel proti Gornjesavski dolini. Zdanilo se je že, ko smo bili na jugoslovansko avstrijski meji, na Podkorenu. Trpek občutek in rahla nervoznost je prevladovala med vsemi, zakaj mnogi so prvič zapuščali domovino in odhajali v druge dežele, čeprav le za kratek čas. Po natančnih carinskih pregledih na jugoslovanski in milejših na avstrijski strani se je Kompasov avtobus spuščal po strmih serpentinah skozi Ziljsko dolino, ki je bila obsijana od sonca in je kazala prve znake jeseni. Veselo smo zrl po Slovenski Koroški in nadaljevali pot proti Beljaku, kjer smo napravili kratek postanek.

Pot nas je peljala v smeri Grossglocknerja, kjer smo se dvigali od naselja Heiligenblut proti ledeniku na Grossglocknerju. Avtobus je požiral kilometre asfaltirane ceste in v kratkem času smo zagledali Velikega Zvonarja, obdanega s snegom. Rahla oblačnost nam je ovirala idealen pogled proti vrhu 3.798 m visokega Grossglocknerja. V višini 2151 m smo si ogledali ledenik in naprave, ki jih gradijo Avstrijci v tem idealnem gorskem predelu. Pozornost so nam zbujali tudi svizci, ki skoraj udomačeni živijo tik ob parkirnih prostorih in ob cesti.

Pot smo nadaljevali preko prelaza Franc Josef v višini 2455 m in se spuščali po strmo izpeljani cesti. Bližali smo se Brucku in cilju prvega dne naše ekskurzije — Innsbrucku, glavnemu mestu Tirolske.

Innsbruck, glavno mesto Tirolske, značilno s starimi stavbami, spomeniki in žičnicami, ki popeljejo turiste v neposredno bližino gora, ki obdajajo Innsbruck. Vse je v pripravi na zimsko olimpiado. Urejujejo nova smučišča in gradijo žičnice. Le kratek čas nam je bil odmerjen za ogled mesta, kajti čas ni dopuščal večjih postankov. Iz Tirolske smo nadaljevali pot proti Vorarlbergu in avstrijsko — švicarski oziroma lichtensteinski meji.

V Švico

KRATEK postanek pri prehodu iz Avstrije v Švico in po kratkem carinskem postopku smo po nekaj minutah nadaljevali vožnjo proti glavnemu mestu kneževine Lichtenstein — Vaduzu. Kneževina Lichtenstein je kot sestavni del Švice.

Mesto Vaduz je zelo lepo urejeno. Da je kneževina Lichtenstein le pretežno turistična atrakcija, pričajo tudi visoke cene. Residenca lichtensteinskega kneza je na griču nad mestom Vaduz, vendar je tudi ta delno spremenjena v turistični objekt, kjer vas postrežejo z vsemi mogočimi dobrotami, po nedostopnih cenah.

Skozi lepo urejeno podeželje smo se bližali največjemu mestu švicarske federacije Zürichu, ki leži ob velikem Züriskem jezeru. Zürich je staro mesto, pretežno podobno nemškemu mestu, tako po načinu življenja, kakor tudi po arhitekturi. Reka Limad ga deli na levi in desni breg. Ima okrog 450.000 prebivalcev. Je eno največjih švicarskih mest, polno bank in raznih drugih zanimivosti. Posebno lepo je mesto v večernih urah, ko se nešteto raznobarnih luči odbija v valovih Limada in Zürskega jezera. V Zürichu, kakor tudi v drugih mestih se pozna, da so v miru preživeli dve svetovni vojni.

Skozi gozdove vodijo asfaltirane ceste

NA POVABILO univerze smo si ogledali državne gozdove v Winterthuru, to je približno 40 km poti iz Züricha. Winterthur je mesto z močno razvito industrijo, kjer izstopa proizvodnja velikih Sulzer motorjev. V neposredni bližini je revir mestne gozdne uprave Eschenberg v velikosti 756 ha, preko katerega so speljane lepe asfaltirane ceste. Gozd služi za oddihe delavcev in ima 368 m³ lesa na ha, sestoji pa se 76 % iz iglavcev in 24 % iz listavcev, z zabeleženim prirastkom 6,8 m³ na ha ali 1,85 %. V tem gozdu čuvajo kot zanimivost še nekaj smrek, ki imajo od 18 do 25 m³ lesa. Gozdni predel je lepo urejen, točno, s švicarsko natančnostjo in je namenjen v glavnem študijskim potrebam. Po ogledu gozdnega predela smo se preko moderno urejenega švicarskega letališča vračali v Zürich.

Z ogledom Freudwila, to je gozda v neposredni bližini Züricha, kjer so privatni gozdovi, je zbujala našo pozornost predvsem kolondacija gozdnih parcel iz prvotnih 135 na 21.

Na prelazu St. Gothard

POTOVANJE smo nadaljevali preko Zugga v smeri gorskega prelaza St. Gothard v višini 2114 m, proti italijansko govorečemu delu Švice.

Zanimiva je bila vožnja po asfaltiranih cestah, ob obalah nešteti jezer in ob vznožju gorskih masivov. Bližali smo se prelazu St. Gothard. Gorski predeli so posebno zanimivi, kjer so jezera zajezena in služijo za proizvodnjo električne energije v mnogih hidrocentralah. Preko grebenov so napeljeni veliki daljnovodi. St. Gothard je prepleten z žičnicami, ki pripeljejo smučarje do lepo urejenih smučišč. Na vrhu prelaza je jezero.

Gorski prelaz je bil zanimiv že v času Napoleona. Čez prelaz se je maršal Suvorov prebijal s svojo vojsko, da bi napadel Francoze za hrbtom. Preko gorskih tesni in grebenov se je vojska prebijala v velikem snežnem meteu in mnogo vojakov je v snegu izgubilo življenja. Velik bronast kip opozarja danes turiste na bojni pohod preko prelaza v času, ko tam še ni bilo cest in žičnic.

Poslovili smo se od lepega sončnega vremena in se v rahli oblačnosti spuščali z vrha prelaza proti Luganu. Ogledali smo si Lugansko jezero, mesto Lugano in se bližali švicarsko — italijanski meji.

Milanske zanimivosti

VŠEČ NAM je bila Švica z mnogimi jezери in lepo urejenimi turističnimi kraji. Z rahlim občutkom napetosti in radovednosti, kaj nam bo nudila sosednja Italija, smo po kratkih obmejnih formalnostih prestopili švicarsko — italijansko mejo in se odpeljali proti Milanu. Med potjo smo si ogledali tudi Comsko jezero.

V popoldanskih urah je naš avtobus že vozil po ulicah Milana. Milano, mesto z močno razvito industrijo s starimi in novimi, modernimi zgradbami, je bilo naši ekskurziji prava

paša za oči, posebno zaradi tega, ker je bil do ločen tudi nekoliko daljši počitek. Vsakdo si je lahko ogledal mesto in njegove zanimivosti. Posebna zanimivost Milana je milanski Domo, katerega so gradili preko 350 let. Ta veliki marmorni stvor se impozantno dviga v nebo in izraža veliko arhitektonsko lepoto. Poleg Doma je pritegovala pozornost tudi milanska Scala, grad Sforzesko in še mnogo drugih starejših in sodobno urejenih stavb. Privlačne so bile tudi velike moderne blagovnice, ki nudijo obiskovalcem vse, kar potrebujejo, vendar so cene dokaj visoke.

Na balkonu Romea in Julije

ZARADI nekih razlogov nam ni bilo omogočeno ogledati si industrijo strojev v Cremoni in Monzzi. Naša pot se je zato nadaljevala po moderni avtocesti mimo Verone in Padove v Benetke. Z ogledom zgodovinskega mesta Verone, kjer sta živela Romeo in Julija in kjer se nahaja sloviti in največji amfiteater na svetu, ki sprejme do 65.000 gledavcev, z ogledom balkona, kjer sta se ljubila Romeo in Julija in ostalih zanimivosti Verone, smo v popoldanskih urah nadaljevali pot proti cilju potovanja tistega dne, proti Benetkam. Za kratek čas smo se ustavili v Padovi in si mesto bežno ogledali.

V Benetkah

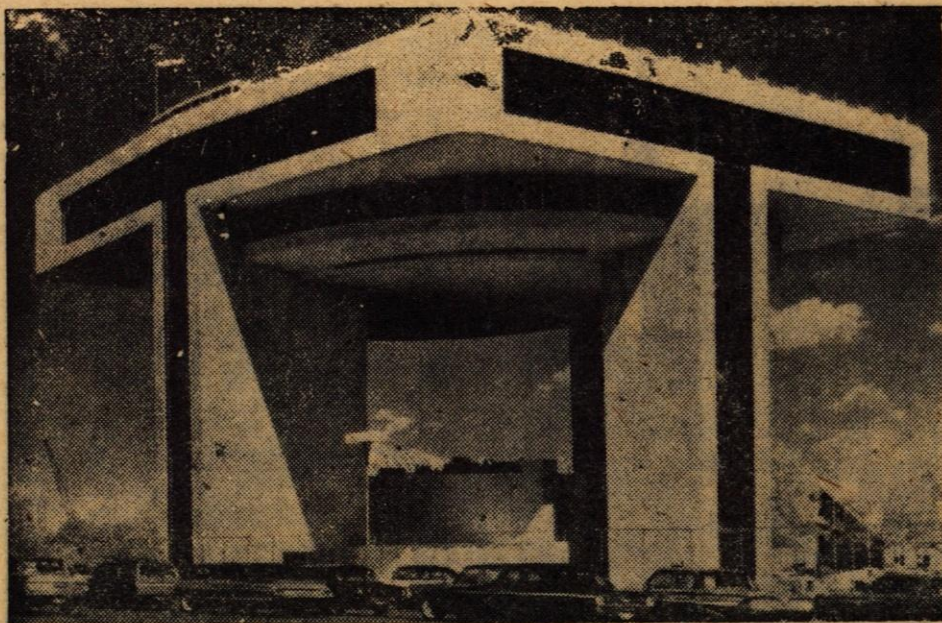
OGLED Benetk je bil predviden za večerne ure, ker nam čas ni dopuščal dnevnega ogleda. Lepota Benetk, njena arhitektura, predvsem arhitektura Doževe palače, cerkve Sv. Marka, katerih vrednost je neocenljiva ter še nešteto beneških stavb, ki so jih gradili pod vodstvom beneškega doža za časa beneške republike, je napravilo nad vse impozantno sliko in ostane človeku v spominu nepozabno.

Z ogledom topolovih nasadov ob izlivu reke Taliamento v morje in turističnega mesta Ligniano, ki je še v izgradnji, se je zaključevala naša ekskurzija. Zanimivo je bilo videti mlada topolova drevesa z velikim letnim prirastkom, kako so nasadi obdelovani, gnojni, preorani. Le z dobrim kultiviranjem je lahko doseči tudi visoke prirastke lesa v topolovini. Nestrpno smo pričakovali povratka v odmovino in z veselimi očmi gledali, kako avtobus požira zadnje kilometre v smeri proti Trstu, kjer smo se ustavili le za kratek čas. V popoldanskih urah smo prekoračili italijansko — jugoslovansko mejo v Sežani po nekoliko daljšem carinskem pregledu.

Dobra volja, ki se je zadnja dva dni izgubila, se je zopet naselila v vseh udeležencih ekskurzije. S smehom in zadovoljstvom smo se vračali nazaj proti Bledu in obujali spomine na zanimivosti, ki smo jih pred nekaj dnevi preživeli.

Lepote tujih dežel resnično navdušijo človeka, toda ko se ozreš po naši domovini, vidiš, da je doma najlepše in da se lahko kosamo z lepotami naše domovine od Triglava do Ohrida preko jadranskih otokov, z vsemi deželami.

Janez Peterman

Za svetovno razstavo v New Yorku je že nekaj časa pripravljeno pristajališče za helikopterje. Pod orjaško betonsko pristajalno stezo je nameščena dvonadstropna restavracija, ki jo je mogoče obiskovati že od minulega oktobra naprej. Iz restavracije je čudovit razgled preko razstavnega prostora

Draga igra s telefonom

Menda ni več daleč dan, ko bo treba telefonske aparate skrbno skrivati pred otroci. Že kratka igra s številčnico bi nameč lastnjikom povzročila neznanske stroške. Predstavniki raznih držav pripravljajo medkontinentalno telefonsko omrežje, ki bo omogočilo, da bo na primer že samo številka 1 vzpostavila zvezo v ZDA, številka 7 s Sovjetsko zvezo, številka 33 s Francijo, številka 44 z Veliko Britanijo, številka 86 s Kitajsko itd. Glavna mesta so dobila številko 1. Tako bo

s številko 44 in številko 1 že mogoče dobiti zvezo z Londonom. Načrt predvideva 6 večjih central po svetu, s katerimi bodo kasneje povezali še satelitske centrale.

O tem so pred kratkim govorili strokovnjaki mednarodne telefonske unije v Ženevi. Telefonska mreža, o kateri so se strokovnjaki sporazumeli, bo brez kablov in žic. Zajela bo ves svet. Med drugim je sklenjen tudi dogovor o direktni zvezi med New Yorkom in Moskvo.

Seveda bo preteklo še nekaj let, preden bo ta medkontinentalna mreža narejena. Njena izgradnja je odvisna tudi od hitrosti avtomatizacije telefonskega prometa v posameznih državah. Nekateri države so to obsežno delo že opravile. Strokovnjaki mednarodne telefonske unije menijo, da bo avtomatska telefonska mreža v Evropi začela delovati že 1965. leta.

Ko bo ta mreža zajela ves svet — to smemo pričakovati še čez nekaj desetletij — bo mogoče med seboj povezati okoli 600 milijonov telefonskih naročnikov.

Na vprašanje, kako bo iz gledal telefonski imenik s tolikimi naročniki, strokovnjaki ki še niso mogli odgovoriti. Menili pa so, da za navadnega naročnika niti ne bo potrebno, da bi imel pri roki vse naročnike po svetu.

Živali znajo zdraviti

ljali po tleh, da sta bila tudi vrat in glava prekrita z mivko. Praktično so bile nepokrite samo oči. Ko je moral čuvaj čez nekaj dni ubiti bivola, ki se je ranil v nogo, je lahko ugotovil, da je bolezen popolnoma izginila. Na

mestih, kjer so hraste odpadli pa je začela rasti nova dlaka.

Tudi v tem primeru so se živali popolnoma same pozdravile, premagale bolezen brez kakršnekoli človekove pomoči.

Znani ameriški medicinski strokovnjak James F. Smith je izjavil, da je naravnost nerazumljivo, kako dobro živali obvladajo bolezni. Dejal je, da se pogosto same bolje pozdravijo kot bi to uspelo človeku. Trditev je podkrepil s številnimi prepričljivimi primeri.

Orangutanova metoda

Neki farmar z Bornea je imel orangutana. Nekega dne je opazil, da se z obema rokama drži za desno lice. Opazil je, da drži v šapah kepo ilovice. Ker je farmar že imel nekatere izkušnje o tem, da se živali znajo same zdraviti, ni ničesar ukrenil, ampak je orangutana le opazoval. Opica je zelo malo jedla. Od časa do časa je odhajala k močvirju po ilovico in z njo drgnila lice: z zunanje in notranje strani. Tretjega dne si je orangutan izdrl zob in ga zmagoslavno prinesel pokazat svojemu gospodarju. Ko je tri mesece pozneje začel boleti zob farmarja, je ta na sebi preiskusil orangutanovo metodo in se uspešno pozdravil.

Bivoli v mivki

Čuvaj divjih živali v narodnem parku v Južni Afriki je opazoval kardelo bivolov, ki je bilo močno okuženo s kožno boleznijo. V normalnih pogojih se bolezen zelo počasi zdravi. Toda bivoli so se vsak dan namenili do barja in se do glave potopili vanjo. Prekriti z mivko so se potem dalj časa sončili. Po vsakem sončenju se je mivka odlepila in odpadla, bivoli pa so potem ponavljali svojo »blatno kopel«.

Čuvaj je z daljnogledom vsak dan opazoval živali. Tudi bivoli v času zdravljenja niso mnogo jedli. Po desetih dneh so se počutili mnogo bolje. Znači bolezni so bili vidni samo še na vratu. Tudi pri tem so si bivoli znali pomagati. Toliko časa so se va-

134 MILIJONOV LETALSKIH POTNIKOV

Mednarodna organizacija civilnega letalstva je objavila, da je v preteklem letu z letali potovalo preko 134 milijonov ljudi. Letala so prevozila več kot devedeset milijard potniških milj. Potniški promet se je povečal za 11 odstotkov v primerjavi s predlanskim letom.

ČAJ ZA PIJANCE

Angleški poljedelec jugoslovanskega porekla Karel Knez je odkril rastlino, katere suhi ali pa zeleni listi dajejo grenak čaj. Najvažnejša lastnost tega čaja je njegovo delovanje proti pijanosti. Pijanost izgine po nekaj minutah.

SKRITI TELEFONI

Telefonski aparati niso preveč estetski. Zato so v mnogih stanovanjih in hotelih po

New Yorku začeli spravljati telefone v majhne zidne omarice. Takoj, ko telefon zazvoni, se vrata omarice odprejo tako, da je mogoče telefon neovirano uporabiti.

POLJSKI VELIKAN

Leta 1942 je bil 15 — letni Poljak Česlav Šmutnjak pri begu pred gestapovci ranjen v glavo. Ta dogodek je bil, kot domnevajo, zanj usoden, zakaj kmalu je začel rasti. Sedaj je star 35 let, velik pa je 221 cm. Česlav ni samo velik, ampak tudi izredno močan. Ob neki priložnosti je prelomil drevo, prestavil je kravo, ki ga ni hotela ubogati, v pretepu pa je premagal vseh sedem napadačev, kolikor jih je stavilo, da ga bodo premagali. Česlav Šmutnjak je poročen in ima sina normalne rasti. Zdravniki so ugotovili poškodbe epizife in velikana skušali pozdraviti.

Rezultat: velikan še naprej raste.

ZGODOVINA V 15 MINUTAH

Obiskovalci letošnje svetovne razstave v New Yorku bodo imeli med drugim priložnost spoznati tudi zgodovino ameriških držav, in sicer v točno 15 minutah. To bo mogoče s pomočjo velikih cineramskih platen, na katerih bodo projicirani najvažnejši dogodki. Zgodovino bodo prikazovali na 12 platnih s premičnim gledališčem.

VEČ NOVINARJEV KOT TEKMOVAVCEV

Med drugim si prireditelji zimskih olimpijskih iger v Innsbrucku trenutno belijo glavo in razmišljajo, kje bodo nastanili blizu 1200 novinarjev, kolikor se jih je prijavilo do konca decembra. Predvidevali so namreč, da jih bo manj kot tisoč, za kaj število so primerjali prijavljenim tekmovavcem, ki jih bo 1043!

Negovanje v zimskem času

Ceprav še ni zapadlo veliko snega, vendar čutimo, da tičimo v zimi. Skrbno smo zaviti v obleko in se tako varujemo pred mrazom. Verjetno pa mnogi od nas pozabljajo, da koža tako težje

mrzle pomlajevalne kopeli ne bodo privoščile vse tiste žene, ki imajo razširjene rdeče krvne žilice. Prehitra temperaturna sprememba povzroči, da se te še bolj razširijo.

Koža diha po vsem telesu, ne pozabljajmo na to. Pospešujemo krvni obtok tako, da si bomo vsaj enkrat tedensko telo zmasirale s krtaco, ki je lahko dokaj ostra. Pa ne recimo, da nimamo časa. Vzemimo si ga 10 minut in si zdrgnimo najprej roke (vedno v smeri proti srcu) nato noge in še ostalo telo.

Podplate si pogosto namaštimo z masno kremo in tako nam bo uspelo, da bomo pregnali neprijetno in otrdelo kožo.

Maske za vsako kožo

Gotovo je nekaterim izmed nas kar nekako tuja beseda kozmetična maska za kožo.

Skušala bom preprosto razložiti njen pomen. Pripravimo si jo lahko iz kvasa in toplega mleka; jajčnega beljaka in limoninega soka; rumenjaka, medu in z nekaj kapljicami olivnega olja.

To so že kar tri različne maske, seveda za različne tipe kože. Mislim, da priprava take maske ni predraga, če upoštevamo njen učinek, bomo res vsaj enkrat na mesec žrtvovali pol ure.

Prva maska služi mastni koži, to je koži, ki ima po nosu, licih in bradi črne zadržavce. Seveda ne bo uspeh tu kar takoj, sčasoma nam bo uspelo, da se bo stanje izboljšalo.

Z nekaj kapljicami toplega mleka zmešamo kvas in si z maso namažemo obraz (kože okoli oči in na očeh ne namažemo). Ko se zmes posuši, jo s krožnim masiranjem odstranimo in se umijemo s toplo vodo. Nato obraz opljuskamo še s hladno vodo.

Druga maska bo služila v boju proti povečanim poram in gubam. Beljak bomo z nekaj kapljicami steple v sneg in si namakale obraz. Po 20 minutah se bomo umile s toplo vodo.

Tretja maska je koristna starikavi, utrjeni koži. Rumjenjak bomo zmešale z nekaj kapljicami olivnega olja in žlico tuedu ter zmes nanesele na obraz. Nato si ga bomo umile s toplo in hladno vodo.

Gospodinja mora imeti predpasnik. Če ima tako prikupnega kot je tu, jo verjetno ne kazni (Iz Manekena)

diha, in če želimo ostati zaravi in lepi, ji le moramo pozimi posvetiti več pozornosti.

Ze v prejšnji številki smo govorili o negovanju kože na obrazu v mrazu, sedaj bi pa še nekaj dodali: tiste žene z normalno kožo ali s kožo s povečanimi porami lahko koristno uporabljajo sneg. Ko smo si zvečer kožo očistile, si jo nežno odrgnemo s snegom. Koža se bo osvežila in pore zmanjšale. Tudi bledolice bo taka masaža kaj dobro delala. Seveda si pa te

Dve spalnici, kakršne dobimo v naših trgovinah. Obe sta pikčasti in povsem preproste kroja (iz Manekena)

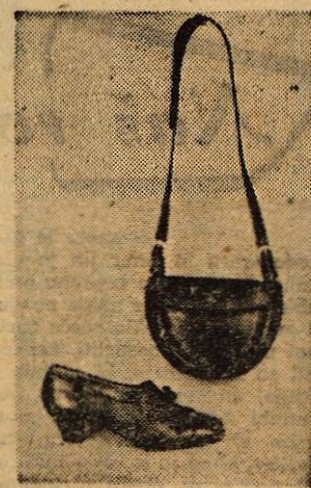
Otrok gre na smučarski tečaj

Počitnice so tu in mnogi la in dajmo v nahrbtnik dobre sončne kreme.

Čeprav so cene tečaja zmerne, pa smučarska oprema stane toliko, da mora marsikateri otrok odložiti smučanje do naslednjega leta. Pa vendar, z dosti dobre volje in s pridnostjo si večji del smučarske opreme lahko naredimo doma.

Smučarske hlače so potrebne. Da bodo izdatki manjši, bi jih morda preuredile iz očetovih. Če je blago že ponošeno, mu bodo te hlače služile kot suha preobleka. Raztegljive smučarske hlače se dobijo po naših trgovinah in cena še ni tako nedostopna.

Na pulover ne smemo pozabiti, tudi na tople spodnje majice in nogavice ne. Čepica in rokavice so nujne. Če gre otrok visoko v hribe mu posodimo svoja sončna očala

Italijanski modni športni čevlji in damske torbice. Priznati moramo, da sta modela okusno izdelana in zelo praktična. Ne bi bilo napak, če bi Italijane posnemali tudi naši torbarji in čevljarji

Postelina platna

● GUMIJASTA POSTELJNA PLATNA moramo redno čistiti z mlečno milnico in s čisto vodo, nato pa dobro osušiti. Pri majhnem otroku je najboljše imeti dva, da ju dnevno menjamo.

Predali

● PREDALE, ki se težko odpirajo, namažemo ob straneh z milom.

Obletnica legendarne pohoda Štirinajste

Štirinajsta udarna divizija — eno najslavnejših imen naše ljudske revolucije! Dokončno je raztrgala plašč nemškega zavojevalca, šest dni po Hitlerjevi kapitulaciji. Najpomembnejše strani ne samo svojega dnevnika, temveč zgodovine narodnoosvobodilnega boja na Slovenskem, je izpisala z zlatimi črkami; strani vojaške in politične kronike NOB. Še več kot z zlatimi, s krvavimi črkami! Nadčloveških naporov borcev Tomšičeve, Šerčerjeve in Bračičeve brigade, ki so sestavljale divizijo med pohodom, prelite krvi, življenj, ki jih ni več, ni moč nadomestiti z ničemer. Spomini, ki ne zbledijo. Pomnili jih bodo poznejši rodovi: v zahvalo in opomin. Pohod — podoben legendi.

Na robu človeške zmogljivosti

Njen nekdanji komandant minometi so se spopadli s JOŽE KLANJSČEK-VASJA, sovražnim topništvo, ki je danes direktor kranjske »Platinke«, nam je pripovedoval, da je sodeloval tudi dvojne svoje spomine. Prisluih: i smo le tistim, ki so vezani na 10. februar 1944, zakaj strelji iz našega mitraljeza, vseh ni moč strniti na odmerjenem prostoru.

Z MITRALJEZOM ZADELI LETALO

Divizija je zasedla pomembne položaje Bohorja. Ves dan 21. tovarišev, ranjenih in iz SS, ki so prisilili oddelke nočnega pohoda. Po štirih Wermachta in civiliste (verjetno Kočevarje), da so juršali. Z močnim strojničnim in minometalskim ognjem smo jih odbijali. Naši težki

PODOBNI LEDENIM STEBROM

Ob mraku smo neopazno zapustili Bohor. Borcem Kozjanskega odreda smo izročili 21 tovarišev, ranjenih in iz črpanih, ki ne bi zmogli nočnega pohoda. Po štirih dneh nepretrganih bojev z vmesnimi krajsimi ali daljšimi premiki so bili močno utrujeni in izčrpani. Vendar smo jih premagali v tej noči

petnajst kilometrov. Bil je to eden najtežjih premikov v času sovražne februarske ofenzive, po več kot pol metra visokem snegu in po težko prehodnih hribih. Vso noč je snežilo in neusmiljeno je pihala ledena burja. Vse, kar smo imeli na sebi, je zmrznilo. Bilj smo podobni premikajočim se ledenim stebrom. Znoj težko otovorjenih konjev in mul se je spreminjal v ledeno skorjo. Konji in mule so omagovali, padali. Mi smo vzdržali. Še danes ne vem, kje so meje človeške vzdržljivosti. Morda smo bili na njenem robu... Kljub vsemu pa je bila burja »zavezniška«: popolnoma je zabrisala naše sledove. Tako smo lahko počivali v vaseh Okroglica in Poljane. Samo od 7. ure 11. februarja do opoldneva naslednjega dne. Divizija je morala dalje. S. Škrabar

Jože Klanjšček kot partizan

Potapljači na Blejskem jezeru so položili zadnje cevi

Človek-riba

PRED DNEVI so potapljači položili na dno Blejskega jezera zadnje cevi, po katerih bo v jezero dotekala tekoča voda. Ko je bila površina jezera prekrita z debelo skorjo ledu, sta pod njo sestavljala železne cevi dva potapljača iz Maribora. V hladni vodi, ki je imela na dnu okoli 4 stopinje sta končala težavo delo.

Potapljač Leon Nalaskovski je že skoraj na pol riba. Ze štiriindvajset let si služi kruh z deli pod vodo. Pregledal je dno rek skoraj pri vseh naših hidrocentralah, ki smo jih gradili po vojni. Kot stari in izkušeni rečni potapljač pravi, da mu je prosti čas na zemlji včasih kar že malo pust. Navdil se je dela pod vodo tako, kot rudar podzemlja in letavec ozračja.

Razgovor z izkušenim potapljačem je bil živ in pester. Leon Nalaskovski ima preprosto slovansko dušo, ki je mehka kot mah, čeprav nosi skupaj s svojo potapljaško opremo na delo tudi težke in okorne čevlje. To je človek, ki ne pozna strahu. Težek poklic mu je zoral čelo in obraz z bledim rezilom, ki kaže, da mu pod vodo pri manjkuje zraka.

Potapljač Leon Nalaskovski

jevih kretenj, fašizem je bil velik čas za vojake, potem je pomislil, če morda tudi sam ni bil vojak, vtem ko je na obrazu čutil njene poglede, sicer le častnik mednarodnih brigad, ki ga poklicni vojski družabno niso priznali — le nekajkrat jih je hudo potolkel, dokler premoč ni bila občutna — pa vendar moški s posebnim naglajem njem do vojaščine, rad je nosil canadienne, uniformo delavcev od Billancourta do Turina, uniformo latinskih delavcev...

Toda ženska, ki ga je opazovala, tridesetletnica, je nosila plašč iz kamelje dlake, damski plašč, je pomislil; premišljeval je, če ji pristaja plašč iz mehkega, dragega sukna, ujemal se je z njeno poltjo, spoznal je motiv njene polti, kontrapunktični motiv svetlega peska ali golobjih peres ali zamolke svileni polti, vendar ni mondena, je premišljeval Fabio, v njenem obrazu je odtenek napora, odločnosti, smisla za stvarnost, značilnega za ženske, ki delajo in so prizadevne pri delu, ki ga prodajajo. Fabio je znal razlikovati obraze, ki delajo in ne delajo. Prepričati se je hotel in dvignil je pogled; očitno jo je vznemirila, kajti stopila je iz vdolbine in se obrnila; prišla je mimo Fabia, še vedno z rokami v žepih; telo, ki ga je ohlapno zakrival svetel in mehek plašč, je kazalo postavno ženske, ki pada v oči; imela je visoke, vitke noge in nizke čevlje; poskušala je oditi mimo Fabia, v trenutku, ko je stopila iz vdolbine, tako da je nastal plitev val temne rdeče barve, ki se je rahlo spuščal od preče pa spet zrasel in se iztekal v spletu prozornega rdečila kakor pena, kot pena z morskega vala v zamolko rdeči barvi, bila je nepremagljivo rahla, lakonična in slednjič komaj zaznavna kretnja tega vala iz temne, vendar ne črno temne, temveč le s črtno, s

Kranj v Prešernovem času

● Po govorici, bi si upal trditi, da niste čisti Slovenec? — Res je. Ne govorim čiste slovenščine (to je zaradi dveh pravopisov tudi težko pisati in govoriti). Po rodu sem namreč Poljak. Po več kot dvajsetih letih pa sem se dobro življal v slovenske razmere in moji otroci govorijo čisto slovenščino.

● Kako, da se po vojni niste vrnili na Poljsko? — V Mariboru mi je bilo všeč. Ustvaril sem si dom in družino.

● Kolikokrat ste bili že pod vodo? — Tega ne morem povedati, ker nisem števil. Na leto preživim okoli 1.200 ur pod vodo.

● Vi ste potem pravi podvodni mož? — Spustil sem se že v toliko strug, da sam ne vem, kje še nisem bil. Delal sem na Donavi, na Dravi, na Drini, na Uni, v koprskem pristanišču, na Blejskem jezeru in še bi lahko našteval. Spustil sem se na delo že tudi po 50 metrov globoko.

● Koliko ur lahko dnevno delate v vodi? — To je odvisno od globine. Pri globini 12 metrov lahko vzdržim 6 ur, včasih pa tudi več.

● Ste bili kdaj v smrtnem strahu? — Veste, delo potapljačev ni od šale. V našem podjetju sta se smrtno ponesrečila že dva potapljača. Sam sem bil do sedaj samo enkrat na pragu smrti. Ko sem med vojno delal na dnu reke Donave, so mi napravilo, s katero sem čistil rečno dno spustili na cev, po kateri so mi dovajali kisik. Ostal sem nekaj trenutkov brez zraka. Hitro sem sporočil, kaj se je zgodilo in kmalu so dvignili napravo. K sreči se cev ni poškodovala. Tudi po tej neogodi nisem zgubil poguma.

● Kaj napravite, ko vas dvignejo iz vode? — Običajno zeham.

● Kaj ste zanimivega videli v vodi? — Ribe in temo. V kalnih vodah vedno delamo v temi. V jezerih in v morju pa je včasih razgled lep. Blejsko jezero je na dnu precej blatno. Čevlji so se mi ugrezali tudi do 15 cm globoko. Drugače pa je blejska voda precej čista.

● Vas je kdaj, kljub hrabrosti strah? — Nered grem v vodo po mrljice. Do sedaj sem potegnil iz vode že štiri utopljenke.

Prešeren v Kranju

(Nadaljevanje in konec)

Vse kaže na to, da si je Prešeren nad svojo obširno klientsko pridobil tudi dosti prijateljev. Seveda ti njegovi novi znanci niso bili takega kova kot sta bila svetovljanski Andrej Smole in učeni Matija Čop. Nobeden od njiju takrat ni več živel. Med nove prijatelje v Kranju lahko štejemo predvsem izobraženega podjetnika Karla Floriana, upravitelja blejske gosposčine Hieronima Ullricha, fužinarja Zoisa iz Bohinja, založnika Pleiveissa, usnarja Polacka, trgovca Kilerja, pivovarnarja Mayerja, graščaka Pagliaruzzija, železarja Ruarda, manufakturnista Peharca, kaplana Hueberja, gostilničarja Jalna in druge. Izmed teh novih prijateljev mu je bil najbližji vsekakor Karel Florian. V gostilnah pa se je pesnik družil z ljudmi iz najbližjih družbenih plasti. Izročilo je ohranilo dvojje takih imen, slepega godca Jurija, s katerim je pesnik rad prepeval stare ljudske pesmi, in pa Franca Rajglja-Pacenjka, ki mu ni bilo do poštenega dela, pač pa je bil poln šegavosti in drzne šale. Pozneje je bil ta Pacenjk menda celo rokovnjač.

Prav v letih Prešernovega bivanja v Kranju se tudi začela prebujati družabno življenje malega mesteca. Ustanovili so bralno in zabavno društvo Kazina, ki je imelo svoje prostore na takratnem Mestnem trgu št. 2 (danes Titov trg). Tu so se zbirali člani, da bi čitali domače, predvsem pa tuje časopise in revije, ki pa jih je prej strogo cenzuriral komisar Pajk. Bil je v strahu, da bi se člani navzeli iz tujih listov prevratnih in brezbožnih idej.

Prireditelj v Kazini se je udeleževal tudi Prešeren. Tu se je seznanjal z domačimi rodoljubi, ki jim je postal prihodnje leto (1848) vnet sodelavec, tovariš in svetovavec.

Iz pesnikove pisarne je izšla pravda 106 kmetov in nekaterih meščanov, ki so se uprli plačevanju desetine kranjskemu dekanu Dagarinu. Prešeren je kot izobražen, razgledan in srčno dober mož že pred marčno revolucijo leta 1848 uvidel, kako nevarno je obstoječe politično, gospodarsko in socialno stanje.

Vest o padcu osvobodnega dunajskega režima je pesnik ves srečen pozdravil. Pridružil se je tudi narodni straži, pri kateri je fungiral kot vojaški sodnik. Ni pa hotel biti častnik, ker je narodna straža vedno bolj kazala, da je ustanovljena zato, da bi ščitila imetje bogatih meščanov. Bolj važen in pomemben je Prešernov delež pri sestavi znamenite peticije kranjskega mesta za zadnje zborovanje deželne stanovske reprezentance z dne 6. aprila 1848.

Prav gotovo je bil Prešeren tisti, ki je vplival na someščane, da je prišla v petico vrsta naprednih idej: zahteva po samoupravi mest, delitev cerkvenih posesti v korist države, ki naj plačuje duhovščino, zahteva po slovenskih srednjih šolah in slovenski univerzi ter po odpravi šibana obsojencev. Dne 14. maja 1848. je napisal Prešeren v imenu 90 meščanov protestacijo, v kateri protestirajo zoper samovoljo guvernerskih okrožnih birokratov. Protestacija je 17. maja 1848. podpisalo mestno zastopstvo z vlogo, ki jo je tudi Prešeren napisal. Protestacija je Pajk po nalogu guvernije gladko odbil. Zato je Prešeren vložil 7. junija 1848. priziv na Ministrstvo za notranje zadeve. V njem je obtožil v imenu kranjskega meščanstva guverniro v deželne predstavnike, češ da sta zavrnila njegovo opravičeno pritožbo iz protirevolucijskih razlogov, samo da bi

pokazala prejšnjo vsemogočnost višjih gosposk.

Brez dvoma je, da bi Prešernov delež pri prebujanju kranjskega meščanstva mogel biti še dosti večji, ko se ne bi začeli že v začetku druge polovice leta 1846 kazati znaki hude bolezni, vodenice. V slutnji smrti si je hotel v Jalnovi gostilni sam vzeti življenje, pa so ga takrat le rešili. V teh mesecih se je tudi gospodarsko zapustil, ves zaslužek je radodarno porabil v družbi, sem in tja je celo ostajal dolžan. Z njim je šlo očitno navzdol. Vsega je prevzel brezup.

Res, da v Kranju ni več pesnik, četudi so prav v drugem letu Prešernovega bivanja v našem mestu izšle njegove Poezije. Resno ustvarjati ni mogel več, čeprav bi pričakovali, da bo prav po odpravi cenzure končno zares svobodno zapel. Izročilo sicer pavi, da si je vedno kaj zapisoval na listke, ko je posedal po kranjskih gostilnah. In tudi to pravi izročilo, da je bilo v njegovem predalniku mnogo listkov z verzi, za katere pa je pesnik sam svoji nečakinja rekel, da so le za »pijanec«. Njegovi zadnji znani verzi iz Kranja nosijo že nadih smrti »Moja ženka bo smrt grenka« in »Tukaj počiva France Prešern, doktor nejeveren in vendar veren«.

Ce je kot pesnik utihnil, se je v Kranju, bolj kot kdajkoli prej, angažiral v javnem življenju kot jasnoviden politik in goreč rodoljub.

Zdaj se je hitro v Kranju in daleč okoli razvedelo, da je Prešeren zagovornik kmetov in drugih zatiranih slojev. S tem je za dolga leta bodočnosti zarislal lik slovenskega inteligenta, ki izhaja iz ljudstva in naj zato brani ljudstvo in služi ljudstvu. Z vsem poudarkom smemo reči, da je bil Prešeren resnični doktor pavice slovenskega naroda.

»Zdravljica«, ki v »Poezijah« ni smela zagledati belega dne, je v letu 1848 vendarle izšla v »Novicah«. To je zadnja velika Prešernova objavljena pesem, ki pa še danes velja kot naša najbolj aktualna pesnitev, saj vsebuje vse politični program naše osvobodilne vojne in vse ideje, za katere se bori danes napredni svet. Zares je bila »Zdravljica« najčudovitejša Prešernova labodja pesem.

Bolezen pa je bila neizprosna. V začetku novembra 1848 je pesnik legel, hudo otekle noge ga niso mogle več nositi. — Kljub bolečinam pa je še vodil svojo pisarno in sprejemal stranke, pač v postelji, sedel. Tudi pisarju je narekaval iz postelje. Vodenica pa je neustavljivo napredovala. Zdravnik, doktor Bežek, je bil sleherni dan pri njem. Prišel je tudi sloveč ranocelnik Tomaž Pirc, toda vse zaman. K telesnim mukam so se zdaj pridružile še duševne, prišla je na obisk Ana Jelovškova s Prešernovima otrokoma in terjala od hudega bolnika, da še pred smrtjo poskrbi za njun. Nato je prišel še dekan Dagarin in mučil na smrt čakajočega moža, naj se vrne k veri in naj da sežgati svoje bogokletne pesmi. Bolnik je končno le omagal in pristal. Dne 6. februarja 1849. dopoldne je napravil vpricho treh meščanov oporo. V njej prepušča vse svoje imetje otrokoma, Ernestini in Francetu, ki ju s tem tudi pripoznava za svoja.

Dan za tem, 8. februarja 1849. ob pol osmih zjutraj je naš veliki pesnik omahnil v smrt.

Zalostna novica je kaj hitro prispela v Ljubljano. Poveljnik Narodne straže v Kranju Konrad Konšek je vest po kurirju poslal Slovenskemu društvu, ki je takoj dalo natisniti čsmrtnico. Cel pa je nesel tudi Dagarinovo pismo Ani Jelovškovi, v kateri ji naznanja, da je Prešeren priznal svoja otroka in nato mirno umrl.

Pesnik je ležal na mrtvaškem odru v svojem stanovanju, ob njegovi krsti se je menjavala častna straža dveh članov ljubljanske akademске legije.

V soboto, dne 10. februarja 1849, v poznem dopoldnevu, so zagrebali krsto s Prešernovim truplom v zemljo starega kranjskega pokopališča. Tamkaj še danes počiva pesnikovo neiztroheno srce...

Črtomir ZOREC

Naš roman

imela je gladke lase, tja do srede vratu in veter jih je včasih razsejal kot tenko, pramenasto kopreno prek obličja, kjer so zablesteli, kadar je nanje posijalo sonce, prozorni prameni zamolke rdeče barve, ki je Fabio ni znal natančno opredeliti. Lesketali so se in lebdeli so nad poltjo, ki ni bila bleda, temveč le motna, enakomerno motna celo v neposredni svetlobi nebesne modrine, motna kakor svetel pesek ali golobja peresa, zamolka svinata ploskev, ki so jo le tu in tam rezale lahne sence, kot pod očmi, obrisi utrujenosti, tenka gubica od ustnih koticov do nosnic, in slednjič tudi njena usta, nežna in jasna pa krepko zaprta pod nosom, ki ni bil izrazit, majhnim pravilnim nosom z nežno vdolbino nad nosnicami in kratkim a krepkim gredjem. Ženska ni bila visoka pa tudi ne majhna, bila je ženska tridesetih let, kakršne je Fabio cenil, in tujka; Italijanka brez klobuka in torbice ob devetih zjutraj z rokami v žepih in zaprtimi očmi nikdar ne bi stala na Campanilli, se grela na soncu in slepo strmela proti morju. Najbrž je zaznala njegov pogled, kajti odprla je oči, toda Fabio je to pravočasno opazil, čeprav mu ni uspelo, da bi videl barvo njenih oči; obrnil se je in strmel v globino, sledil dogodkom na Piazzetti, pa vendar slutil, da ga je nekaj trenutkov gledala,

A. A. BEG

najbrž prav tako presenečena, da ni več sama na stolpu; ladja se je bližala pomolu pred stebrom z Markovim levom, ugajeno je pred obrisom San Giorgia zavila proti Piazzetti, na premcu je stal častnik v paradni uniformi, zraven, z nogami uprtimi ob tla, patetičen opičnjak, je pomislil Fabio, ne morejo se znebiti Mussolini-

Dragi mladi pioniriji!

**mlada
rast**

Se dan, dva in dobili boste plačilo. Plačilo za prvo polletje. Nagrajeni boste za pridnost, učenje, za lepo obnašanje in grajanje za vse tiste ure, ko bi morali sedeti pri šolski knjigi, pa sta vas sonce in sneg zvabila na grič. In potem... gotovo veste, kako mučno je bilo naslednji dan v šoli, ko niste vedeli letnice Napoleonove zmage, pa se niste spomnili poteka zapletenega računskega problema, popolnoma ste pozabili sklanjatev in tako dalje.

Sedaj so se šolska vrata zaprla in štirinajst dni bosta vašar sonce in sneg. Za vas pa, ki ste že med šolskim časom kar preradi smuknili na sosednji hrib, bo prav dobro, če si boste od-

merili tudi kakšno urico za učenje in boste tako naslednji semester bolj pogumno prestopili šolski prag.

Pred vami je štirinajst dni veselja in smeha, morda tudi joka in žalosti. Vzeli boste sanke, smuči in drsalke in odhiteli na jezero, na hrib in grič.

Dragi pionirji, mi pa bi bili veseli, če bi svoje doživljaje tudi napisali in poslali v naše uredništvo. Prav gotovo se bo vsakemu od vas prišlo kaj takega, kar bi bilo vredno napisati. Pišite nam o igranju, pa o delu doma, o doživljajih na snegu, o vsem, prav o vsem. Veselilo

nas bo, če nam boste pisali, kako ste prav v teh prostih dneh pomagali mami pri gospodinjstvu, ali pa očetu popraviti to in ono stvar. Morda boste prebrali lepo novo knjigo? Pišite nam o tem. Vsa vaša pisemca bomo skrbno prebrali in kar bo dobrih, tudi objavili. V »Mladi rasti« pa bomo odgovorili prav vsem, ki bodo kakorkoli sodelovali. Želimo vam veliko zabave in razvedrila.

Urednica

Nekateri pionirji kranjskih šol bodo te dni pohiteli v svojo počitniško bazo v Dražgoše, kjer se bodo naučili svežega zraka in naučili smučanja

Otroci v svetu

RESILI SO TOVORNI VLAK

Učenci osnovne šole iz Slapa Zete v Crni gori, Radomir in Dragica Mijatović, Branko Sunjić in Radmila Kadović so pred kratkim preprečili veliko prometno nesrečo na progi Danilovgrad-Niškić.

Bilo je opoldne, ko so otroci z nekega nasipa opazili, da so tračnice počile in so se razmaknile za več kot 30 centimetrov.

Tovorni vlak je vozil mimo navadno vsak dan ob 12.30. Otroci so to vedeli in odšli vlakom nasproti. Ko so ga zagledali, so takoj začeli kričati in mahati z rokami in torbicami, da bi priteg-

nili pažnjo strojevodje. Vlakovodja Šaković je zagledal otroke, zaustavil vlak in ugotovil, kaj bi ga čakalo, če bi vožnjo nadaljeval.

OTROŠKI GLASBENI FESTIVAL

Nedavno je bil v Hongkongu veliki glasbeni festival, na katerem je sodelovalo preko 20.000 dečkov in deklic. Tekmovanje je trajalo pet dni. V tem času so se na odru največjega gledališča v Hongkongu menjavali otroški orkestri, zbori, pevci in igravci raznih instrumentov.

LJUBITELJI ŽIVALI

V Parizu je klub dečkov in deklic, ki so ljubitelji živali. Na sestanke kluba, ki so vsak četrtek, morajo obvezno prinesiti svojega ljubljence: mačko, psa, ptiča ali kakršnokoli drugo žival. Na sestankih poslušajo predavanja in gledajo filme o živalih.

Uganke

Kdo je to čudo,
ki piska na dudo,
brije in češe
z mubami pleše
(burja)

V topli izbi tike-taka,
ura teče, kri pretaka;
ko ustavi se utihne,
lučka svetla se upihne.
(srce)

V rdeče gnezdo gre še barve
sive
ko vraša se, bolj peče ko
kopriovi
(železo)

Moj stržen je iz grafita,
moj životek iz dreve;
polja bela, lesovita
prepotujem vse počez
(svinčnik)

Nihče ni rekel

Nekoč je izdal cesar ukaz, da ne sme nihče hoditi ponoči brez svetilke. Že prvo noč so ujeli starca, ki je hodil brez luči.

»Ali ne poznaš cesarjevega ukaza?« so ga vprašali. »Poznam!« — »In kje imaš svetilko?« — »Tukaj,« je odgovoril starec in pokazal svetilko, ki jo je imel pod plaščem in še brez sveče je bila.

»Kje imaš pa svečo?« — »O sveči ni bilo nobenega ukaza,« je prebisano odgovoril starec.

Straža se je nasmejala in ga poučila, da mora v svetilki imeti tudi svečo.

Naslednjo noč so ga zopet dobili brez luči. »Zopet brez svetilke?« — so ga vprašali. »O, ne,« je odgovoril, »tukaj jo imam.« — »In svečo?« — »Tudi svečo!« — »Zakaj je potem ne prižgeš?« so ga vprašali. »Tega pa ni nihče povedal, da jo je treba prižgati,« je odgovoril starec.

Videla sem nesrečo

Nkega poletnega dne smo sedeli otroci na ograji in opazovali cesto in avtomobile. Po cesti se je pripeljal kolesar. Vozil je zelo hitro sredi ceste. Tedaj je izza ovinka pridrvel avtomobil. Kolesar ga ni opazil in se je zaletel vanj.

Zbrala se je gruča ljudi. Nekoč je odpeljal ranjenega kolesarja k zdravniku, drugi pa je odšel po miličnika. Čez

nekaj minut so že prišli miličniki, zmerili cesto in poslikali nesrečo.

Ranjen je bil le kolesar, ki je imel na glavi 10 cm dolgo rano. Njegovo kolo je bilo zmečkan, avtomobil pa je bil precej obtočen. Nesrečo je zakrivil kolesar, ki ni upošteval prometnih predpisov.

Tončka Marn, 6. razred osnovne šole Cerklje

Kdo so antipodi

Kadar se dva človeka med seboj popolnoma razlikujeta, se navadno pravi, da sta si popolnoma nasprotna ali da sta »antipoda«. Antipodi so lahko tudi onostranci, to je tisti stanovavci Zemlje, ki so na nasprotni strani zemeljske krogle, to je na nasprot-

ni zemljepisni širini in dolžini, oddaljeni za 180 meridijskih stopinj. Na primer: antipodi prebivalcev naših krajev bi bili tisti mornarji, ki plovejo po Tihem oceanu vzhodno od Nove Zelandije, ker se na tej nasprotni strani Zemlje ne nahaja kopno, pač pa je daleč naokrog le širni ocean.

Točno prevedeno, beseda »antipod« pomeni vse tiste ljudi, ki imajo noge na nasprotnem koncu. Antipodi imajo tudi nasproten dnevni in letni čas. Ko je na eni strani opoldne in poleti, je na drugi strani polnoč in zima. Da pa nam bo vse to popolnoma jasno, je najbolje, če pogledamo na globus. Tisti ljudje, ki se nahajajo na istem vzporedniku in so oddaljeni drugi od drugih za 180°, imajo isto letno dobo, a nasproten dnevni čas. Pri vseh pa je pomlad v istih mesecih leta, toda ko je pri enih polnoč, je pri drugih opoldne. Za nas bi to bili tisti ljudje, ki plovejo južno od amer. otokov Alneta, a severno od Havajskega otočja. Antipodi so tudi ljudje, ki se nahajajo na nasprotni geografski širini, eni na severni, a drugi na južni polobli. Imajo isti dnevni in nasprotni letni čas,

Zaletela sem se

Bilo je zimskega dne. S kolesom sem se peljala po ledeni cesti. Zdelo se mi je prijetno, ko je zadnji del kolesa kar plesal po cesti. Toda nenadoma je zaplesalo tudi prvo kolo in znašla sem se ob plotu. Bila sem vsa potolčena in seveda prestrašena. Hitro sem vstala in pogledala, če je kolo v redu. Vse je bilo v redu, zato me je strah hitro minil. Toda skrbelo me je moje potolčeno koleno. Bala sem se domov. In res je bila mama pošteno huda, ko mi je obvezovala potolčeno koleno.

Millena Osterman,
8. razred osnovne šole,
(iz »Odmevi izpod Kravca«)

Festivalska inventura

63

Če se ozremo v lansko leto in si skozi festivalska očala (ki seveda niso povsem verodostojna!) ogledamo svetovno filmsko ustvarjalnost v letu 1963, bomo dobili zanimivo sliko. Predvsem: na lanskih najpomembnejših mednarodnih festivalih — v Mar del Plati (Argentina), Cannesu, San Sebastianu (Španija), Berlinu, Moskvi in Benetkah — so bili najuspešnejši Italijani in to celo z večjo premočjo (če sodimo po nagradah) kot v letu 1962.

ZAHOD : ITALIJANI

Kar na petih od omenjenih šestih festivalov so bili italijanski filmi proglašeni za najboljša dela: v Cannesu Viscontijev »Leopard«, v San Sebastianu »Mafioso« Alberto Lattuada, v Berlinu »Hudič« Gian-Luigija Polidora (pol Zlatega medveda), v Benetkah »Roke nad mestom« Francesca Rosija, v Moskvi Fellinijev »Osem in pol«. Poleg tega je v Mar del Plati Dino Risi dobil nagrado za režijo filma »Il sorpasso« (Prehitenje), v Moskvi pa je žirija filmske kritike posebej nagradila Loyeve »Štiri neapeljske dneve«, ki so jih iz diplomatskih razlogov predvajali izven konkurence.

Predlanskim zelo uspešni Francozi lani pri festivalskih nagradah niso imeli posebne sreče, saj jim ni uspelo poizeti kaj dosti več kot posebno nagrado beneške žirije za »Veščo« Louisa Mallea, moskovsko častno diplomu Piera Etaixa za »Oboževavca« ter nagradi dveh igravk: Dolphine Seyrig za »Muriel« ali čas neke vrnitve v Benetkah in Marine Vlady za (italijansko!) »Zakonsko posteljo« v Cannesu.

Medtem ko so se pri Francozih izkazale predvsem igravke, pa so imeli pri Američanih večjo srečo moški: Steve McQueen z »Velikim begom« v Moskvi in Sidney Poitier z »Lilijami s polja« v Berlinu. Toda, to je bilo tudi vse...

V Anglijo sta prinesla igravski nagradi Richard Harris iz »Sportnega življenja« (Cannes) in Albert Finney iz »Toma Jonesa« (Benetke), poleg tega pa je ekipa »Hišnika« z režiserjem Cliveom Donnerjem na čelu prinesla iz Berlina Srebrnega medveda za posebne rezultate.

Nina Urgant je v filmu Igorja Talankina »Na začetku poti«, ki mu je beneška žirija podelila posebno nagrado, upodobila zanimiv lik žene, ki živi »po liniji najmanjšega odpora«.

VZHOD : JAPONCI

Lepo so se odrezali Japonci, saj so dobili kar tri pomembne nagrade: posebno nagrado žirije za »Harakiri« Masakija Kobajašija v Cannesu, pol berlinskega Zlatega medveda za »Prisego poslušnosti« (ali: Krute zgodbe o Bušidu) Tadašija Imai in Zlato medaljo za »Pokvarjeno deklo« v Moskvi.

Sovjetski ustvarjanci so dobili posebno nagrado canneske žirije za »Optimistično tragedijo« Samsona Samsonova, posebno nagrado beneške žirije za »Vstop v življenje« Igorja Talankina in srebrno medaljo za »Prazno pot« v Moskvi.

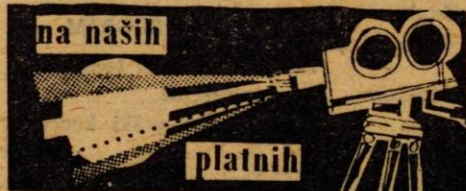
Čehi so dobili zlato medaljo za »Smrt se imenuje Engelchen« (ali: Ker ne moremo pozabiti) v Moskvi in posebno nagrado canneske žirije za satiro »Ko pride maček« Jirija Weissa, Madžari nagrado za najboljši film v Mar del Plati za »Deželo angelov« Gyorgyja Revesza in moskovsko srebrno medaljo za »Zgodbe z vlaka«, Poljaki pa srebrno moskovsko medaljo za »Crna krila«.

Spancem sta pripadli dve nagradi: druga v San Sebastianu za film »Del Rosa... al Amarillo« (Manuel Summers) in nagrada mednarodne kritike za »Krvnika« (Luis Berlanga). V Grčijo je šel berlinski Srebrni medved za režijo »Malih Afrodite« z Nikosu Koundourasu, na Švedsko pa berlinski Srebrni medved za igro Bibi Andersson v Vilgota Sjömana filmu »Priležnica«.

In končno: Jugoslovani smo lani dobili pomembno festivalsko nagrado — Zlato medaljo moskovskega festivala za Bulajićevo »Kozaro«, poleg več priznanj našim kratkim filmom, med katerimi je bila največji favorit Vukotičeva »Igra«. D. O.

Claudia Cardinale je igrala eno glavnih vlog tudi v Fellinijevem filmu »Osem in pol«, ki so ga pokazali v Cannesu, San Sebastianu in Moskvi — tu je dobil Veliko nagrado festivala. Kritika ga je nekoliko zlobno poimenovala »Sladko življenje v Marienbadu«.

»JUPITROVA LJUBICA« ameriškega režiserja Georgea Sidneyja je seveda še en spektakel iz starega Rima (vedno enakega in vedno različnega od resnice!), ki pa ima vsaj to privlačnost, da bomo poleg Howarda Keela in Georgea Sandersa po dolgem času spet videli — Esther Williams...

»TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVŠČINA« režiserja Johna Guillermina je, kot vedno, narejena po dobri stari formuli: Dobro — Tarzan (Gordon Scott) proti Zlemu — iskalec diamantov (Anthony Quayle). Zmaga seveda Dobro, kateremu dela družbo lepa Sara Shane. Za spremembo od drugih »Tarzanov« so poskrbele vsaj barve.

Nikos Koundouras je na berlinskem festivalu dobil Srebrnega medveda kot režiser filma »Male Afrodite« — »za tenkočutno in poetično obdelavo teme« (pastirske ljubezni v stari Grčiji).

RADIJSKI

SPORED

VELJA OD 18. DO 24. JANUARJA 1964

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30

SOBOTA

- 8.05 Vedre melodije za konec tedna
- 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 9.25 Mladina poje
- 9.45 Kitarist Luiz Banfa
- 10.15 Nekaj domačih z majhnimi narodno zabavnimi ansambli
- 10.35 Nastopajo furlanski in švicarski pevci
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 V paviljonu zabavne glasbe
- 13.30 Glasbeni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.40 Poje moški zbor Grafika
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Gremo v kino
- 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Recitali znamenitih pevcov
- 18.45 Novo v znanosti
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Zabavna glasba
- 20.30 Prenos I. dela festivala zabavnih popevk »Zagreb 64«
- 22.10 Oddaja za naše izseljence
- 23.05 Prijeten konec tedna

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Iz opernega sveta
- 20.15 Majhni ansambli v ritmu swinga
- 20.45 Koncert komornega orkestra iz Los Angelesa
- 22.10 Zaplešimo v sobotno noč

NEDELJA

- 6.00 Dobro jutro
- 6.30 Napotki za turiste
- 7.40 Pogovor s poslušavci
- 8.00 Mladinska radijska igra
- 8.40 Iz albuma skladb za otroke
- 9.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — I.
- 10.00 Se pomnite tovariši
- 10.30 Popularen dopoldanski koncert
- 11.30 Nedeljska reportaža
- 11.50 Solistična zabavna glasba
- 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — II.
- 13.30 Za našo vas
- 13.50 Koncert pri vas doma
- 14.10 Nekaj melodij — nekaj ritmov
- 15.05 Od uverture do kola
- 16.00 Humoreska tega tedna
- 16.20 Naš glasbeni avtomat
- 17.05 Hammond orgle
- 17.15 Radijska igra
- 18.02 Glasba iz znamenitih oper
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Izberite svojo popevko
- 21.00 Njihovi rokopisi
- 22.10 Zaplešite z nami
- 23.05 Glasba Kitajcev in Japoncev

PONEDELJEK

- 8.05 Vokalni kvintet »Kranjčani« poje slovenske narodne
- 8.25 Novi posnetki trobenarja Leona Mariana
- 8.55 Za mlade radovedneže
- 9.25 Pojeta sopranistka Ksenija Vidali in baritonist Samo Smerkoli
- 10.15 Senata v d-duru
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Glasbena medigra
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Zabavni orkester RTV Ljubljana in pevci
- 13.30 Glasbeni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba

- 15.45 S knjižnega trga
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Glasbena križanka
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Na obisku pri bolgarskih zabavnih ansamblih
- 18.45 Pota sodobne medicine
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Skupni program JRT
- 22.10 S popevkami po svetu
- 23.05 Literarni nokturmo
- 23.15 Nočni akordi

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Začetni tečaj angleščine
- 19.20 Ivan Zajc in njegova opera »Nikola Šubić Zrinjski«
- 20.10 Zvočni portret ansambla Georges Jouvin
- 20.45 Orgelska glasba starih čeških mojstrov
- 21.00 Za oddih in za zabavo

TOREK

- 8.05 Vedri zvoki
- 8.35 Domači napevi za prijetno dopoldne
- 8.55 Za šolarje
- 9.25 Veliki zabavni orkestri
- 9.45 Starejši domači samospeli o ljubezni
- 10.15 Solisti zabavne glasbe
- 10.40 Valpurgina noč iz opere Faust
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 V ritmu polke in valčka
- 13.30 S poti po Španiji in Italiji
- 14.05 Za šolarje
- 14.35 Slovenske narodne v priredbah Matije Tomca
- 16.00 Vsak dan za vas
- 15.30 V torek nasvidenje
- 15.15 Zabavna glasba
- 17.05 Koncert po željah poslušavcev
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Tako pojo v Moskvi
- 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana in njegovi solisti
- 18.45 Na mednarodnih križpotjih
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Poje UPZ »Emil Adamič«
- 20.20 Radijska igra
- 21.15 Stirje novi posnetki slovenskih pevcov
- 21.25 Serenadni večer
- 22.10 Glasbena medigra
- 22.15 Skupni program JRT
- 23.05 Nočni koncert z deli jugoslov. skladateljev

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Tečaj makedonskega jezika
- 19.20 Veliki pianisti
- 20.00 Po vsetu jazza
- 20.45 Na križpotjih sodobne glasbe
- 21.25 Tisoč pisanih taktov

SREDA

- 8.05 Jutranji divertimento
- 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb
- 9.25 Glasba ob delu

- 10.15 S pesmijo in plesom po Bolgariji
- 10.45 Clovek in zdravje
- 10.55 Glasbena medigra
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Petintrideset minut ob zabavni glasbi
- 13.30 O jugu in soncu v ruskih skladbah

- 14.05 Za šolarje
- 14.35 Od Sofije do Moskve
- 15.05 Zabavna glasba
- 15.40 Komorni zbor RTV Ljubljana poje pesmi slovenskih skladateljev
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Chopin
- 17.30 Iz fonoteke radia Koper
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Mojstri orkestrske igre
- 18.45 Ljudski parlament
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Lahka glasba z velikimi orkestri
- 20.30 Koncert v studiu 14
- 21.30 Glasbeni nokturmo
- 22.10 Od popevke do popevke
- 23.05 Literarni nokturmo
- 23.15 Plesna glasba iz nočnega zabavišča hotela »Stattler«

ČETRTEK

- 8.05 Z opernih in koncertnih odrov
- 8.55 Za šolarje
- 9.25 Slovenski pevci, orkestri in ansambli
- 10.15 Pihalna godba The band of The
- 10.30 Pet minut za novo pesmico
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Domače pesmi in napevi za opoldne
- 13.30 Glasbeni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.40 Literarni sprehod
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Igra ansambel Harry Mooten
- 17.15 Turistična oddaja
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Zabavni kaleidoskop
- 18.45 Kulturna kronika
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Četrkov večer domačih pesmi in napevov
- 20.45 Lahka glasba
- 21.00 Izročilo XX. stoletja
- 21.40 Koncert za harfo
- 22.10 Improptu.
- 22.15 Skupni program JRT
- 23.05 Vokalna solistka Julie London
- 23.20 Skupni program JRT

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Tečaj hrvaško-srbskega jezika
- 19.20 Sonata za klavir
- 19.43 Solisti in orkestri zabavne glasbe
- 20.08 Finale prvega dejanja opere »Arabella«
- 20.45 Preprosta sinfonija
- 21.00 Melodije po pošti

PETEK

- 8.05 Pol ure v vedrem ritmu
- 8.35 Narodne in partizanske pesmi iz Sovjetske zveze
- 8.55 Pionirski tednik
- 9.25 Baletni intermezzo
- 10.15 Finale I. dejanja Seviljskega brivca
- 10.35 Novost na knjižni polici
- 10.55 Glasbena medigra
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Radijska kmečka univerza
- 12.25 Popevke in lepe melodije
- 13.30 Virtuozi nam igrajo
- 14.05 Za šolarje
- 14.35 Domače melodije z narodno zabavnimi orkestri
- 15.15 Napotki za turiste
- 15.20 Zabavna glasba
- 15.45 Jezikovni pogovori
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Petkovo glasbeno popoldne pri skladatelju Debyssuju
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Koncert Mariborskega komornega zbora
- 18.30 Pripoveduje nam
- 18.45 Iz naših kolektivov
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Revijska glasba
- 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
- 20.30 Iz slovenske violinske glasbe
- 21.00 Z lokom po strunah
- 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
- 22.10 Plesna glasba
- 23.05 Iz zakladnice baročne umetnosti

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Nadaljevalni tečaj angleščine
- 19.20 Brandenburški koncert št. 3
- 19.42 Med vokalnimi ansambli
- 20.12 Druga sinfonija
- 20.45 Srečanje s Johnyjem Dorelijem
- 20.55 Panorاما sodobne glasbene lirike
- 21.10 Glasbena medigra
- 21.15 Jazz na koncertnem odru

Kranj »CENTER«

18. januarja španski barvni film **MOJ POSLEDNJI TANGO** ob 15.40, 17.50 in 20. uri, premiera amer. barv. filma **TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVSCINA** ob 22. uri
19. januarja amer. barvni VV film **TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVSCINA** ob 10. uri, španski barvni film **MOJ POSLEDNJI TANGO** ob 13.40, 15.50, 18. in 20. uri
20. januarja amer. barvni VV film **TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVSCINA** ob 16., 18. in 20. uri
21. januarja amer. barvni VV film **TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVSCINA** ob 16., 18. in 20. uri
22. januarja amer. barvni VV film **TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVSCINA** ob 16., 18. in 20. uri
23. januarja amer. barvni VV film **TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVSCINA** ob 16., 18. in 20. uri
24. januarja amer. barvni VV film **TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVSCINA** ob 16. 18. in 20. uri

Kranj »STORŽIČ«

18. januarja francoski film **NE DREZAJTE V LOVU** ob 15.30, amer. barvni CS film **NA SEVER PROTI ALJASKI** ob 17.30 in 20. uri, premiera amer. barv. CS filma **TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVSCINA** ob 22.30
19. januarja amer. barvni CS film **NA SEVER PROTI ALJASKI** ob 14., 16.30 in 19. uri, premiera amer. barv. CS filma **JUPITROVA LJUBICA** ob 21.30
20. januarja amer. barvni CS film **JUPITROVA LJUBICA** ob 1., 18. in 20. uri
21. januarja amer. barvni CS film **JUPITROVA LJUBICA** ob 16., 18. in 20. uri
22. januarja amer. barvni CS film **JUPITROVA LJUBICA** ob 16., 18. in 20. uri
23. januarja amer. barvni CS film **JUPITROVA LJUBICA** ob 16., 18. in 20. uri
24. januarja amer. barvni CS film **JUPITROVA LJUBICA** ob 16., 18. in 20. uri

Stražisce »SVOBODA«

18. januarja francoski film **NE DREZAJTE V LOVU** ob 19. uri
19. januarja amer. barvni VV film **TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVSCINA** ob 10. uri, španski barvni film **MOJ POSLEDNJI TANGO** ob 13.40, 15.50, 18. in 20. uri

VECJA PUSTOLOVSCINA ob 14., 16. in 18. uri
22. januarja amer. barvni CS film **JUPITROVA LJUBICA** ob 19. uri

Cerklje »KRVAVEC«

18. januarja nemški barvni film **GORSKA ROZA** ob 19.30
19. januarja nemški barvni film **GORSKA ROZA** ob 15. in 17. uri

Naklo

19. januarja ameriški barv. CS film **ZENA V PREIZKUSNJI** ob 16. in 19. uri

Jesenice »RADIO«

18. do 19. januarja francoski film **ZIVETI SVOJE ZIVLJENJE**
20. januarja ameriški barv. CS film **CEZ PLANINE DIVJEGA POHODA**
21. do 22. januarja italijanski barvni CS film **VSAKO NOČ NOVO LETO**
23. do 24. januarja amer. barvni film **SERIFOV SIN**

Jesenice »PLAVŽ«

18. do 19. januarja italijanski barvni CS film **VSAKO NOČ NOVO LETO**
20. do 21. januarja francoski film **ZIVETI SVOJE ZIVLJENJE**
23. do 24. januarja jugoslovanski film **DVE NOCI V ENEM DNEVU**

Zirovnica

18. januarja ameriški film **POLNOČNA CIPKA**
19. januarja norveški film **MLADI GRESNIKI**
22. januarja francoski film **ZIVETI SVOJE ZIVLJENJE**

Davje

18. januarja norveški film **MLADI GRESNIKI**
19. januarja ameriški barvni film **POLNOČNA CIPKA**
23. januarja francoski film **ZIVETI SVOJE ZIVLJENJE**

Koroška Bela

18. januarja jugoslovanski film **DVE NOCI V ENEM DNEVU**
19. januarja ameriški film **PSYCHO**
20. januarja ital. barvni film **VSAKO NOČ NOVO LETO**

Kranjska gora

18. januarja ameriški film **PSYCHO**
19. januarja jugoslovanski film **DVE NOCI V ENEM DNEVU**
23. januarja ital. barvni CS film **VSAKO NOČ NOVO LETO**
24. januarja francoski film **ZIVETI SVOJE ZIVLJENJE**

Ljubno

18. januarja angleški film **BILO JIH JE SEDEM** ob 19.30
19. januarja sovjetski film **PRIDI, OCKA** ob 16. uri

RADOVLJICA

18. januarja franc. barvni CS film **ZENA JE ZENA** ob 18. uri
19. januarja amer. barv. CS film štirje **APOKALIPSKI JEZDECI** ob 15.30 in 20. uri
21. januarja angleški film **TIGROV ZALIV** ob 20. uri
23. januarja franc. ital. barvni CS film **CARTOUCHE** ob 20. uri
24. januarja angleški film **NEPOZABNA NOČ** ob 20. uri

gledališče

PRESERNOVO
GLEDALIŠČE
v Kranju

NEDELJA, 19. januarja

ob 10. uri **URA PRAVLJIC** — 12. program, ob 16. uri za **IZVEN Vilhar: DRUGA VELIKA BESEDA** — predstava je namenjena obiskovalcem po-deželja

TELEVIZIJA

SOBOTA, 18. januarja

Evrovizija
12.55 Mednarodno tekmovanje v smuku za moške
RTV Zagreb
18.00 Poročila
18.05 »Kretnica« — zgodba iz serije mladinskih iger
RTV Ljubljana
19.00 TV obzornik
19.20 Pozabljen otok v Indijskem oceanu
19.50 Kaj bo prihodnji teden na sporedu?
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Zagreb
20.30 »Zagreb 64« — zabavne melodije
RTV Ljubljana
21.30 Propagandna oddaja
RTV Zagreb
21.45 Kratkí film
Evrovizija
22.00 Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju
RTV Zagreb
23.00 Modna revija
23.15 Prenos zaključnega dela »Zagreb 64«

NEDELJA, 19. januarja

RTV Zagreb
11.00 Kmetijska oddaja
Predvideno športno popoldne
RTV Ljubljana
18.00 »Denisovi namestniki« — zgodba za otroke
18.30 Karei Capek vam predstavlja komisarja Bartoška
19.00 Športna poročila
19.10 »Beg v Tumavaco« — vestern film
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Zagreb
20.45 »Strahovi« — TV priredba drame

RTV Ljubljana

22.30 Mojstri klasike
23.00 Poročila

PONEDELJEK, 20. jan.

RTV Ljubljana
17.30 Angleščina na TV
18.00 Iz živalskega sveta
18.30 Poročila
18.35 »Klijukec in Smukec gre na počitnice«
19.00 TV obzornik
JTV
19.30 Tedenski športni pregled
20.00 Poročila — TV dnevnik
RTV Zagreb
20.30 Posebna oddaja ob 40. obletnici Vladimirja Hjiča
RTV Beograd
20.40 »Kota 905« — film
22.10 Poročila

TOREK, 21. januarja

RTV Ljubljana
21.30 Poročila
21.35 Operacija ušes — Italija
22.15 »Turandot« — balet

SREDA, 22. januarja

RTV Ljubljana
17.30 Ruščina na TV
18.00 Poročila
18.05 Zgodba o vetru — slikanica
RTV Beograd
18.20 Na črko, na črko...
RTV Ljubljana
19.00 TV obzornik in kulturna panorama
19.25 S kamero po svetu
19.50 TV pošta
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Zagreb
20.30 Propagandna oddaja

RTV Ljubljana

20.45 »Les trez de Santa Cruz« — koncert španske glasbe
21.30 Moj brat zdravnik — zgodba o dr. Kildareju
22.20 Poročila

CETRTEK, 23. januarja

RTV Ljubljana
17.30 Angleščina na TV
RTV Zagreb
18.00 Poročila
18.05 Mendov spored
RTV Ljubljana
19.00 TV obzornik
RTV Beograd
19.30 Zima, zima — glasbena oddaja
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Simfonični koncert
22.40 Poročila

PETEK, 24. januarja

RTV Ljubljana
17.30 Ruščina na TV
18.00 Poročila
18.05 Srečno vožnjo — oddaja o prometu
18.30 Informativna oddaja
18.50 Glasbeni kotiček črnka pevka Anne (Norre)
RTV Zagreb
19.30 Glasba klasike
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Reportaža s sejma mode
RTV Zagreb
20.45 Ekran na ekranu
RTV Ljubljana
21.45 TV portret akademskega slikarja Nikolaja Pirnata
22.15 Poročila

Športne prireditve

NOGOMET

Kranj — Kranjski nogometni klub, Triglav priredi danes — v soboto — ob 16.30 svoj redni letni občni zbor. Zbor, na katerega so vabljeni vsi simpatizerji nogometa, bo v sobi 15 občinske skupščine v Kranju.

KEGLJANJE

Jesenice, Kranj — V okviru prvega kola republiške kegljaške lige se bosta danes ob 15. uri na Jesenicah pomerili moštvi Triglava in Jesenice. Jutri ob 8. uri bo na kegljišču v Kranju začetek dvoboja Triglav : Branik (Maribor).

JUDO

Kranj — Druga ekipa Triglava se bo jutri ob 9. uri srečala z moštvo Šiške. Ob 10. uri pa bo na sporedu dvoboj republiške lige med domačim Triglavom in Kovinarjem iz Maribora. Obe tekmovalni bosta v Delavskem domu (vhod 2).

NAMIZNI TENIS

Kranj — Jutri ob 8. uri se bo v avli osnovne šole Simona Jenka pričelo ekipno gorenjsko prvenstvo v namiznem tenisu za mladince.

SANKANJE

Bohinjska Bistrica — Na znani sankski progi nad Bohinjsko Bistrico se bo jutri ob 8. uri pričelo tradicionalno mednarodno tekmovanje za pokal Bohinja.

SMUČARSKI SKOKI

Trboje — Telesnovzgojno društvo Partizan priredi jutri ob 13.30 skakalne tekme na 30 metrski skakalnici v Trbojah.

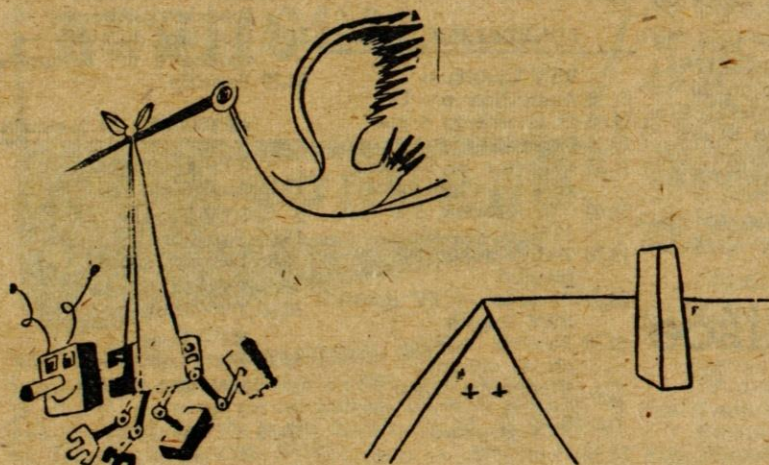
Gorenjski skakalci se bodo udeležili tudi republiškega prvenstva za člane v Mariboru, kjer bodo nastopili tudi izbrani olimpijci, zastopali pa nas bodo tudi na tekmovanju v Beljaku (ekipa Triglava).

SMUČARSKI TEK

Ljubljana — Danes in jutri s pričetkom ob 9. uri bo v Ljubljani republiško prvenstvo tekačev. Danes so na sporedu solo teki, jutri pa štafete.

AUPSKO SMUČANJE

Jošt — Jutri ob 10.30 bo na terenih Jošta nad Kranjem tradicionalni Ručigajev slalom.

XX. stoletje

Kritika in samokritika

Da bo diskusija »zdrava«, smo povabili še zdravnika

Jeseni je Rile prišel k sinu Milivoju na Grbavico, spregel konja in ga pripel na »livado«, to je na zeleno površino, na kateri je zrastle prav lepa angleška trava. — Hvala bogu za dobro pašo! — se je začudil. Žalibog ni nikogar, da bi jo popasel, razen kakšne kokoši.

Konj je ostal pri muljenju trave, Rile pa je začel raznašati po hišah žganje; bilo je več kot jasno, da sta oba zadovoljna. Zvonil je na vsaka vrata in z izvežbanim glasom ponavljal:

in neotlažljiva lakota v črevesju. Toda Rile je bil srečen, ker lahko prodaja svojo »domačo« slivovko, ki jo je pravkar skuhal v Milivojevem stanovanju, kajti — kdo bo pa tovoril vodo na kljusetu. Kar se tiče cen, niso bile višje kot cene v katerikoli kleti z alkoholnimi pijačami. A v bližini je bilo 5 takih kleti. Razen tega pa je bila Rilova slivovka »prava in domača«, garantirana z njegovim dolgim kožuhom in z vsem izgledom človeka — gospodarja in proizvajalca.

Humoreska Konj na angleški travi

— Gospa, boste kupili dobro domačo slivovko?

Katera izmed »gospa« je zaloputnila vrata takoj, ko ga je zagledala, ker je bila pravkar pri vjej prav taka »pohišarka«, ki je ponujala piščance, jajca in »mlačo« teletino za kakšno stvar ali za denar. Pri takem postopku je Rile samo zamahnil z roko in brez sledov jeze ponovil svoj poziv pri sosednjih vratih. Potem se je slišalo, kako coklja po stopnicah in s svojim debelim glasom brunda po bodnikih, ki so njegov glas pojačali kot v kakšni jami: bilo je jasno, celo njegov glas ni bil ustvarjen za take »votle« zidove. Toda mnogi so njegovo žganje tudi kupovali in ga spraševali, če ima mogoče krompir, zelje in še kaj, kot da so to take dragocennosti, ki jih je težko dobiti. On si je to razlagal s tem, »da se je ljudstvo med vojno prestrašilo, da bo pomrlo od lakote in da mu je to ostalo kot neozdravljiva bolezen

Ko se je vrnil, na »angleški travici« ni bilo več njegovega konja. Ostali so samo sledovi, ki so vodili proti ulici. Zaman so bili vsi poskusi, da bi odkril, v katero smer je pot vodila njegovega konja, seveda skupaj z vprego. To je poskušal zvedeti od otrok, ki so se tu igrali, potem pa je odšel k snabi, ki je takoj, ko je zvedela za dogodek, plosknila z rokama in rekla tastu, da je bil njegov konj prav gotovo odpeljan na zasiljanje v podjetje »Park«.

Snaba mu je pojasnila, da bodo v primeru, če pride do sodišča, sodili konju in ne Rilu, ker je brala, da so pred kratkim sodili nekemu filmu in nekemu romanu, kajti zakaj bi nedolžen človek »nastradal« kot da lahko pase travo.

Rile je verjel in rekel, da je na vaški privreditvi videl, kako so sodili jazbecu.

Kaj je bilo potem, je do današnje dne ostalo neznano.

(Iz »Oslobodjenja«)

HOROSKOP

Velja od 19. do 25. januarja

OVEN (21. marca do 20. aprila)

NEPRICAKOVANO SREČANJE ob kavici se spremeni v krokarijo. Ne zanesi se na nadure, zakaj v tvojem podjetju preidete na 42-urni teden. S posojilom ne bo nič, ker ne dobiš porokov, vzemiga s »štumfov« svojih let — tam ne bo obresti.

BIK (21. aprila do 20. maja)

PO ZVEZAH prideš do zanimive novice, tako kot sosedovi do premoga. Ne prikrajšaj opravljivce za užitek. Ne zamudi priložnosti in sprejmi povabilo, pa čeprav bo šla noč. V službi z ihto udariš po mizi. Prijetne urice z drago osebo v četrtek zvečer.

DVOJČKA (21. maja do 20. junija)

PRESENEČENJE v četrtek zvečer. V diskusiji ohrani mirno kri, zakaj namerno te bodo jezili. Obisk te bolj uspava kot zabava TV programa. Črnogledost proti koncu tedna ne bo na mestu.

RAK (21. junija do 22. julija)

NA ZMENEK prideš točno tako, kot se ob 22. uri zapro vrata čakalnice na kranjski avtobusni postaji in potniki čakajo še dvajset minut. Nasvete sodelavcev ne zanemari. Denar pride z malenkostno zamudo.

LEV (23. julija do 22. avgusta)

NE REAGIRAJ preostro na malenkostne nesporazume, saj tudi cestna uprava ne reagira zaradi hribčkov in dolin na cestah. Veste zaskli in opravičuješ se osebi, razžaljeni pred 13 dnevi. Skoraj pozabljena simpatija te pokliče po telefonu. Spomina žal še ne naučiš pozabljati.

DEVICA (23. avgusta do 22. septembra)

S SVOJO diskretnostjo si pridobiš splošno priznanje, tako kot tajnice s kuhanjem kave. Pismo od daleč te silno razveseli, govorice v bližini pa razjeze.

TEHTNICA (23. septembra do 22. oktobra)

LJUBOSUMNOST te ne bo tako razganjala kot »gorenjska« avtobusna podjetja konkurenca. Za koristne pobude prejmeš samo pismeno priznanje brez denarja. Izlet odpade.

SKORPIJON (23. oktobra do 22. novembra)

OKOLIŠČINE BODO v prid tvojim čustvenim težnjam. V četrtek žaluješ za dobrim šefom, ki je rotiral. Ne razburjaj se preveč, od slej bo tajnica na tvoji strani. Ne obljubljalj pa nič.

STRELEC (23. novembra do 22. decembra)

OSEBI, ki ti je že nekajkrat skalila srčni mir zaradi dane obljube, nameni le ljubeznive besede, kakor jih trgovci: »Zal je zmanjkalo, pridite pojutrišnjem!« V sredo inventura svojih žepov.

KOZOROG (23. decembra do 20. januarja)

NE ŽALOSTI se, če ne dobiš odgovora. Službeni telefon je tu, dva kovača prihraniš za glasbeno skrinjico. Nekdo te osreči s toplimi pogledi.

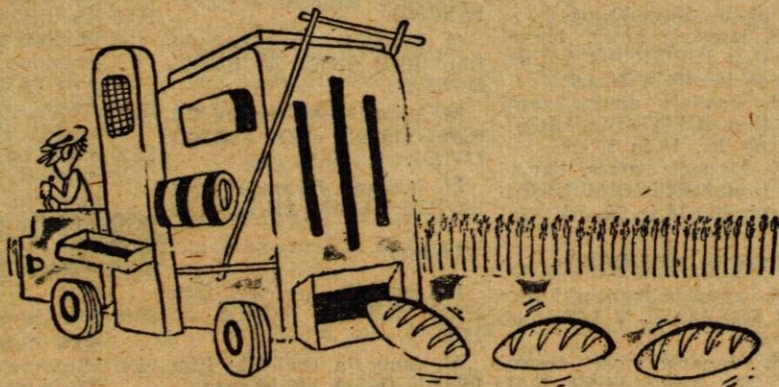
VODNAR (21. januarja do 19. februarja)

KOKETIRANJE v sredo popoldne zna biti usodno. V restavracijo povabiš drago bitje. Zaradi imenitnosti naročiš »Mile fanti« in preblediš, ko dobiš v krožniku navadno »gresovo« juho. Izlet.

RIBI (20. februarja do 20. marca)

NE SPREJEMAJ nobenih naglih odločitev. Nevaren prehlad. Raje pokliči zdravnika na dom, bo prej napisan recept. Poljubi v mrazu in razpokane ustnice.

Popolni kombajz